

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO DLA OBIEKTÓW

*Starostwa Powiatowego
w Ząbkowicach Śl. ul. Sienkiewicza 11*

AKTUALIZACJA grudzień 2009 rok

Rozdzielnik kopii niniejszego dokumentu:

--	--	--	--	--	--

Opracował (data, stempel, podpis)	Sprawdził (data, stempel, podpis)	Zatwierdził (data, stempel, podpis)
Technik Pożarnictwa o specjalności ochrona przeciwpożarowa asp.sztab w st.sped. Bogdan Stelmach		

® Dokument jest własnością Starostwa Powiatowego w Ząbkowicach Śl.. Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie i udostępnianie osobom trzecim bez pisemnej zgody Właściciela jest zabronione.

Na podstawie § 6 ust.1, ust. 2 Rozp. MSWiA z dn. 21.04.2006r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 80 poz. 563 z dnia 21 kwietnia 2006r.)

ust. 3 - Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Aktualizacja ,notatki, uzgodnienia, uwagi i odbyte ćwiczenia na obiektach starostwa powiatowego

Aktualizacja- dnia 200....r. wniesione zmiany

.....
.....
.....

Aktualizacja- dnia 200....r. wniesione zmiany

.....
.....
.....

Ćwiczenia- dnia 200....r. wniesione uwagi

.....
.....
.....

Ćwiczenia- dnia 200....r. wniesione uwagi

.....
.....
.....

.....
.....
.....

Spis treści:

Podstawa opracowania	4
Cytowany przepis	5
Cel i zakres opracowania	6
Dane - charakterystyka obiektu	7
Klasyfikacja pożarowa obiektów	10
<i>Proces palenia</i>	11
<i>Inicjacja zapłonu</i>	12
<i>Potencjalne przyczyny powstawania pożarów</i>	13
<i>Przyczyny i drogi rozprzestrzeniania się pożarów</i>	14
<i>Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru</i>	15
Zasady zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych	17
Podręczny sprzęt gaśniczy (normatyw)	21
<i>Normatyw podręcznego sprzętu gaśniczego</i>	21
<i>Zasady rozmieszczania</i>	21
<i>Wykaz podręcznego sprzętu gaśniczego</i>	24
<i>Środki gaśnicze</i>	26-28
<i>Gaśnice</i>	29-33
Sposób alarmowania o zaistniałym pożarze	33
<i>Środki i sposoby ogłaszania alarmu</i>	33
<i>Wykaz telefonów alarmowych w sytuacji zagrożenia</i>	33
<i>Tabela wykaz pracowników przewidzianych do powiadomienia</i>	34
<i>Instrukcja postępowania w przypadku powstania pożaru</i>	35
<i>Instrukcja przeciwpożarowa</i>	36
<i>Organizacja ewakuacji</i>	37
<i>Ewakuacja polega</i>	39
Zasady postępowania pracowników na wypadek powstania pożaru	40
<i>Podstawowe zasady gaszenia pożarów</i>	41
<i>Dogaszania – likwidacja pożaru</i>	41
Organizacja i zasady zaznajamiania pracowników z przepisami p.poż.	42
Zadania i obowiązki pracowników z zakresu ochrony p.poż.	44
<i>Obowiązki ciążące na Starości</i>	44
<i>Obowiązki pozostałych pracowników</i>	45
Kalendarium prac z zakresu ochrony p-poż.	46

Załączniki:

- Nr 1 - Książka kontroli prac pożarowo niebezpiecznych (wzór)
- Nr 2 - Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo (wzór)
- Nr 3 - Zezwolenie na prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo (wzór)
- Nr 4 - Oświadczenie o przeszkoleniu i zapoznaniu się z treścią INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO (wzór).
- Nr 5 - Wzory znaków stosowanych w ochronie przeciwpożarowej
- Nr 6 - Oświadczenie szkolenia wstępnego (wzór)
- Nr 7 - Przykład rozmieszczenia znaków ewakuacyjnych w obiekcie

Podstawa opracowania:

Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego opracowano na podstawie:

- **art. 4** Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (**Dz. U. Nr 178 z 2009r. poz. 1080**)
- **§ 6 ust. 1, ust. 2, ust. 3 i ust. 4** Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (**Dz. U. Nr 80 poz. 563 z 2006r.**)
- Wytycznych Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w sprawie zakresu tematycznego > **Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego** <
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłaszania do głównego Inspektora Ochrony Środowiska (**Dz.U. Nr 5 z 2003r. poz. 58 z dnia 17 stycznia 2003r.**)
- **§ 3 pkt 5 , § 4 pkt 1 i 2 , § 8 , § 209 ust. 1 i 2** Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (**Dz. U. Nr 75 z 2002r. poz. 690 zmiany Dz.U. Nr 56 z 2009r. poz. 461**)
- **Rozdział 5 – drogi pożarowe § 6 ust. 1, ust. 3** Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (**Dz. U. Nr 124 z 2009r. poz. 1030**)
- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (**Dz.U. Nr 215 z 2005r. poz. 1823**).
- **art.61 , art. 62 ust. 1c, ust. 2, ust. 3 , ust. 4, ust. 5** Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (t.uj. **Dz. U. Nr 156 z 2006r. poz. 1118, Nr 170, poz. 1217, z 2007r. Nr 88, poz. 587, Nr 99, poz. 665, Nr 191, poz. 1373, Nr 247, poz. 1844, z 2008r. Nr 123, poz. 803, Nr 145, poz. 914, Nr 199, poz. 1227, Nr 206, poz. 1287, Nr 210, poz. 1321, Nr 227, poz. 1505, z 2009r. Nr 31 poz. 206**).

Materiałami pomocniczymi do opracowania instrukcji p-poż. były między innymi:

1. Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. z 2002 r. Nr 169, poz. 1386 zm. Dz. U. z 2004r Nr 273 poz. 2703, z 2005r Nr 132 poz. 1110, z 2006r Nr 170 poz. 1217 oraz z 2009r Nr 227 poz. 1505).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22.04.1998r w sprawie wyrobów służących do ochrony przeciwpożarowej, które mogą być wprowadzone do obrotu i stosowania wyłącznie na podstawie certyfikacji zgodności (Dz. U. Nr 55, poz. 362 z 1998r.
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia z dnia 16.06.2003r. w sprawie zakresu, trybu i zasad uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 121 poz. 1136 i 1137 z 2003r.)
4. **PN-B-02852:2001** Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.
5. **PN-EN 2:1998** , *IDT EN 2:1992* Podział pożarów
6. Informacje udzielone użytkownika obiektu.

Cytowany przepis:

§ 6

ust. 1 Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich ,opracowują instrukcję bezpieczeństwa pożarowego zawierające::

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego i jego warunków technicznych, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) sposób poddawania przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- 4) sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- 5) sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi;
- 6) sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz przepisami przeciwpożarowymi.

6) sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz przepisami przeciwpożarowymi.

ust.2 Dopuszcza się, aby instrukcja, o której mowa w ust. 1, stanowiła w obiektach produkcyjnych i magazynowych część instrukcji technologiczno-ruchowej.

ust. 3 Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Cel i zakres opracowania

Celem opracowania niniejszej instrukcji bezpieczeństwa pożarowego jest określenie występujących zagrożeń pożarowych i wybuchowych w użytkowanym obiekcie, oraz określenie nieprawidłowości w zakresie zabezpieczenia pożarowego i ustalenie optymalnych sposobów postępowania zabezpieczającego przed ich występowaniem oraz określenie ilości i rodzajów, a także rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego i oznakowania ewakuacyjno-pożarniczego.

Instrukcja zawiera ustalenia dokonane na podstawie przepisów obowiązujących w trakcie jej opracowywania oraz w oparciu o wiedzę fachową w odniesieniu do zagadnień nie uregulowanych w sposób wyraźny.

W szczególności instrukcja zawiera:

- charakterystykę obiektu i jego charakterystykę pożarową;
- przyczyny powstawania pożarów;
- zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru;
- zasady postępowania w wypadku pożaru z instruktążem dla poszczególnych grup pracowniczych;
- normatyw i rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego;
- organizację szkolenia p.poż. dla pracowników;
- zasady ewakuacji;
- obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej;
- uprawnienia kierownika akcji ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej.

Uwaga:

Przyjęcie do wiadomości odnośnych postanowień Instrukcji pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem.

I. Charakterystyka obiektu

1. Nazwa obiektu: **Starostwo Powiatowe w Ząbkowicach Śl.,
57-200 Ząbkowice Śl. ul. Sienkiewicza 11**

Lokalizacja obiektu: Starostwo Powiatowe w Ząbkowicach Śl. składa się z 2-ch obiektów administracyjnych położonych w centrum miasta tj. jeden obiekt przy ul. Sienkiewicza 11, a drugi w starej części miasta przy ul. Prusa 5, oba oddalone od siebie ok. 150 m..

- Budynek przy ul. Sienkiewicza 11 - to obiekt murowany, podpiwniczony + suterena, 3-y kondygnacyjny, stropy drewniane, dach dwuspadowy kryty dachówką i częściowo blachą, posiada jedną klatkę schodową konstrukcji metalowej o stopniach drewnianych szerokości 1,15m.

Budynek od strony ul. Sienkiewicza

Budynek od strony parkingu

- Ilość osób przebywających w budynku:
W budynku przy ul. Sienkiewicza 11 może przebywać:
- 48 pracowników oraz ok. 15 interesantów/godz.
- Dane o obiekcie:
Budynek ul. Sienkiewicza 11.

• powierzchnia zabudowy	308,00 m²
• powierzchnia użytkowa	852,39 m² suterena 199,50 m²
- kubatura	4.102,00 m³
- parter	215,86 m²
- I piętro	219,45 m²
- II piętro	217,54 m²
- Ilość wyjść na zewnątrz budynku.
ul. Sienkiewicza 11 – obiekt posiada 2-a wyjścia ewakuacyjne – jedno prowadzi na ulicę, a drugie na plac (parking) za budynkiem.
- Dojazd do budynku i zaopatrzenie wodne.
Dojazd do obiektu przy **ul. Sienkiewicza** dogodny, lecz brak możliwości wjechania na plac za budynkiem samochodami pożarniczymi

- **Budynek przy ul. Prusa 5** - to obiekt murowany 3-y kondygnacyjny bez podpiwniczenia z częściowo użytkowym poddaszem, stropy drewniane dach konstrukcji drewnianej, dwuspadowy, kryty dachówką, obiekt posiada dwie klatki schodowe konstrukcji drewnianej o szerokości 1,65m każda.

Budynek od strony ul. Prusa

Budynek od strony parkingu

- Ilość osób przebywających w budynku:
W budynku przy ul. Prusa 5 może przebywać:
 - 44 pracowników oraz ok. 40 interesantów/godz.
 - W budynku znajduje się sala narad, w której może przebywać powyżej 50 osób przynajmniej 2-a razy w ciągu miesiąca.
- Dane o obiekcie:

Budynek ul. Prusa 5	
● powierzchnia zabudowy	669,90 m²
● powierzchnia użytkowa	1.495,67 m²
- kubatura	7,960,00 m³
- parter	454,44 m²
- I piętro	483,26 m²
- II piętro	394,83 m²
- poddasze	163,14 m²
- Ilość wyjść na zewnątrz budynku.
ul. Prusa 5 – obiekt posiada 3-y wyjścia ewakuacyjne – 2-a prowadzą bezpośrednio na ulicę, a 3-cie na plac (parking) za budynkiem.
- Dojazd do budynku i zaopatrzenie wodne.
w przypadku **ul. Prusa** obiekt znajduje się w starej części miasta, a w związku z tym istnieją wąskie ulice dojazdowe. Ulica Prusa jest ulicą bez przejazdu (ulicą ślepą), jak również brak możliwości wjazdu samochodami pożarniczymi na plac za budynkiem.

2. Oba obiekty są wyposażone w następujące instalacje:
 - elektryczna – 220 /380 V
 - odgromowa,
 - wodociągowa
 - kanalizacyjna
 - C.O. z własnych 2-ch kotłowni (Sienkiewicza opał stały, Prusa– gazem)
 - gazowa – znajduje się w obu budynkach, główne zawory gazu znajdują się na zewnątrz obiektów w typowych skrzynkach oznakowanych - gaz
3. Ogólna ocena warunków ewakuacji:
Warunki ewakuacji z budynku dogodne i oznakowane zgodnie z PN-92/N-01256/02

**Dla przeprowadzenia prawidłowej ewakuacji w obiekcie,
rozmieszczono znaki ewakuacyjne**

**Warunki techniczne obiektu wynikające z przepisów wykonawczych do
prawa budowlanego ,do których należy dążyć przy remontach,
modernizacjach itp. zamierzeniach (Dz. U. Nr 75 poz. 690 z 2002r. zmiany
Dz. U. Nr 56 z 2009r poz. 461)**

Założenie dla budynku

Budynki „Starostwa Powiatowego” są budynkami niskimi, powyżej dwóch kondygnacji. Zgodnie z § 209 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12.04.2002r. (Dz. U. Nr 75 z 2002r poz. 690 zmiany Dz.U. z 2009r.Nr 56 poz. 461) budynek „Budyneki Starostwa Powiatowego” - zaliczone są do kategorii zagrożenia ludzi ZL III. Nadmienić należy, że w budynku starostwa na ul. Prusa znajduje się sala narad, w której może przebywać jednorazowo ok. 100 osób, więc sala narad zaliczona jest do kategorii zagrożenia ludzi ZL I (2 razy w miesiącu narady)

Stosowanie do wykończenia wewnątrz (dotyczy także dróg poziomych) materiałów łatwo zapalnych lub których produkty rozkładu są toksyczne lub intensywnie dymiące jest zabronione.

- Na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji jest zabronione stosowanie materiałów łatwo zapalnych.
- Prowadzenie przez pomieszczenia przewodów wentylacyjnych wykonanych z materiałów palnych jest zabronione.
- Należy przestrzegać obowiązku oznakowania dróg komunikacji wewnętrznej służące celom ewakuacji zgodnie z obowiązującymi **Polskimi Normami – PN-92/N-01256-02**

Klasyfikacja pożarowa obiektów

Podstawą obliczenia obciążenia ogniowego jest Polska Norma PN-B-02852: 2001 „Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczenie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczenie względnego czasu trwania pożaru”

Obciążenie ogniowe (Q_d) – ilość drewna w kg o średnim cieple spalania 4400 kcal/kg (18,4 MJ/kg) przypadająca na 1 m² powierzchni rzutu poziomego pomieszczenia (strefy pożarowej), odpowiadająca ciepłu wydzielającemu się przy spalaniu materiałów palnych znajdujących się w tym pomieszczeniu (strefie pożarowej).

Zasady obliczania obciążenia ogniowego. Obciążenie ogniowe Q_d wyrażone w kg / m², należy obliczyć wg wzoru:

$$Q_d = \frac{\sum_{i=1}^n \alpha_i \cdot G_i}{F}$$

gdzie:

n – liczba rodzajów materiałów palnych znajdujących się w pomieszczeniu (strefie pożarowej),

α_i - współczynnik przeliczeniowy wyznaczony dla poszczególnych materiałów,

G_i – masa poszczególnych materiałów [kg]

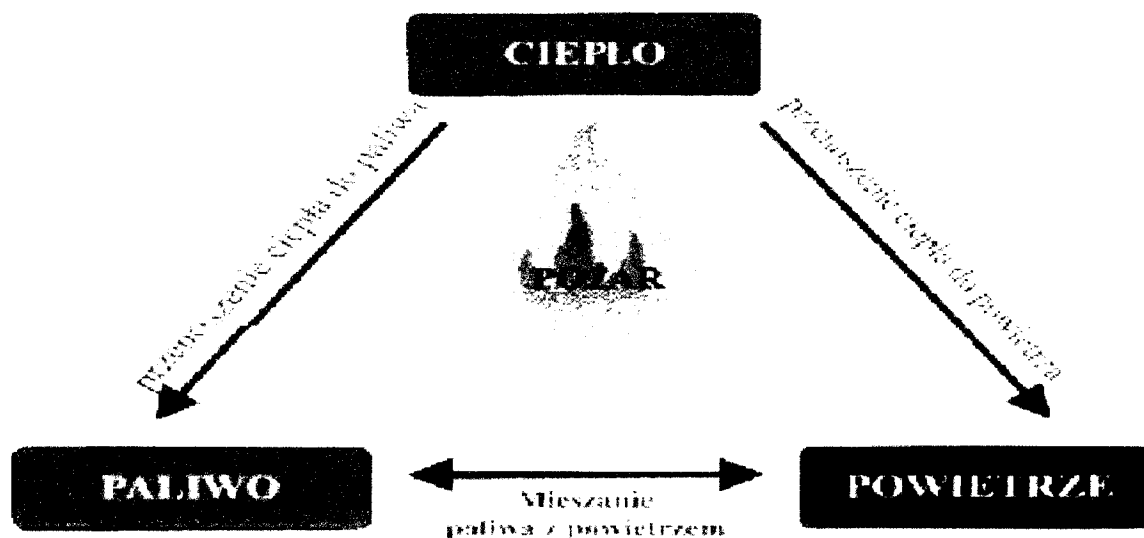
F - powierzchnia rzutu poziomego pomieszczenia (strefy pożarowej) [m²]

Średnie obciążenie ogniowe dla obiektów Starostwa Powiatowego wg obliczeń wynosi do 500 MJ/m²

Proces palenia.

Każde zjawisko palenia uwarunkowane jest trzema podstawowymi czynnikami, którymi są:

- **material palny**
- **temperatura**
- **tlen jako czynnik utleniający i podtrzymujący palenie**

Schemat zjawiska pożaru

Sam proces palenia określa się jako łączenie się materiału palnego z tlenem z powietrza przy występowaniu zjawiska wydzielania się temperatury i (ewentualnie) świecenia. Źródłem powstania wszystkich pożarów jest temperatura, która może występować w postaci iskry, płomienia np. z zapalniczki, zapalniczki lub żaru np. z papierosa itp. Innym źródłem powstania pożaru mogą być iskry lub wyładowania atmosferyczne. Źródłem zapalenia może być również ciepło wytwarzane przez obciążone przewody elektryczne jak też ciepło wytwarzane podczas reakcji egzotermicznych. W każdym jednak przypadku temperatura źródła zapalenia musi być wyższa od temperatury zapalenia materiału palnego, z którym zetknie się dane źródło ciepła. Palenie się materiału może przebiegać bezpłomieniowo i wówczas mówi się o żarzeniu. Najczęściej jednak paleniu się towarzyszy zjawisko płomienia. W zależności od cech charakteryzujących zjawisko palenia, rozróżnia się kilka jego rodzajów:

ZAPLON - jest to gwałtowne, krótkotrwałe spalanie par i gazów powstające w momencie zetknięcia się materiału palnego z płomieniem bądź innym źródłem ciepła. Ciepło wydzielane w niewielkiej ilości podczas takiego krótkotrwałego procesu nie jest zdolne do wytworzenia nowych par i gazów na drodze rozłożenia lub wyparowania cieczy oraz do podtrzymania palenia aż do spalenia całego materiału.

ZAPALENIE PŁOMIENIOWE - to stosunkowo spokojne, trwałe zapalenie par lub gazów materiału palnego od płomienia bądź innego źródła ciepła. Podczas tego rodzaju palenia wydziela się dostateczna ilość ciepła, pozwalająca na wytworzenie nowych par i gazów (w wyniku rozkładu lub parowania materiału) w ilości zdolnej do podtrzymania palenia aż do całkowitego wypalenia się materiału.

SAMOZAPALENIE – jest to zjawisko zapalenia się materiału w wyniku jego samo nagrzania z zewnątrz w obecności tlenu bez czynnika inicjującego. Samozapalenie poprzedzane jest procesem samo nagrzania. Samo nagrzanie oznacza zjawisko wzrostu temperatury w materiale, występujące w wyniku procesów chemicznych lub biologicznych bez udziału ciepła z zewnątrz.

SPALANIE WYBUCHOWE – to gwałtowna niekontrolowana reakcja chemiczna, której towarzyszy wydzielanie ogromnych ilości ciepła w krótkim czasie, w wyniku czego występuje znaczny wzrost temperatury.

Inicjacja zapłonu

Analiza działania różnych ewentualnych źródeł zapłonu wykazuje, że dla inicjacji pożaru istotne znaczenie ma rodzaj źródła, jego temperatura, energia, wielkość i czas trwania.

Przykładowo podajemy niektóre źródła zapłonu:

- **swobodnie palący się papieros** - 400 °C,
 - **papieros zaciągnięty** - 700 - 750 °C,
 - **płomień zapalki** - 650 - 850 °C,
 - **płomień świecy** - 800 - 1000 °C,
 - **płomień paleniska spirytusowego** - 1600 - 1700 °C,
 - **płomień paleniska propanobutanowego** - 2300 - 2500 °C,
 - **płomień paleniska tlenoacetylenowego** - 3000 - 3200 °C,
- **ogień** – powolnie przebiegający proces palenia, bez istotnego wzrostu ciśnienia.
 - **wybuch** – niekontrolowany proces palenia, przebiegający z dużą szybkością, któremu towarzyszy gwałtowny wzrost ciśnienia. Szybkość spalania przekracza 100 m/s, ciśnienie max 1,1 MPa (11 atm.)
 - **detonacja** – niekontrolowany proces palenia, przebiegający z szybkością przekraczającą 1000 m/s, przy ciśnieniu wielokrotnie przekraczającym ciśnienie wybuchu. Zwykle dotyczy materiałów wybuchowych, a nie mieszanin gazów i par z powietrzem.

UWAGA !

Na terenie obiektów Starostwa – **obowiązuje bezwzględny - zakaz palenia i używania otwartego ognia**

Potencjalne przyczyny powstawania pożaru w obiekcie

Zagrożenie pożarowe jest to zespół czynników i okoliczności, które stwarzają sprzyjające warunki do powstania pożaru i jego rozprzestrzeniania, a także do tworzenia się gazów i dymów zagrażających zdrowiu i życiu ludzi. Do potencjalnych przyczyn, które mogą spowodować powstanie pożaru w pomieszczeniach administracyjnych należy zaliczyć najczęściej spotykane zaniedbania (brak ostrożności, usterki w instalacjach) do których należą m.in.:

- porzucenie nie dogaszonych niedopałków papierosów na materiały palne.
- niewłaściwe użytkowanie i posługiwanie się materiałami palnymi.
- używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w pomieszczeniach zagrożonych pożarem.
- niewłaściwa i nieterminowa konserwacja urządzeń i instalacji elektrycznych, gazowych, grzewczych, piorunochronnych itp.
- pozostawienie włączonych odbiorników energii elektrycznej lub ustawienie ich w pobliżu materiałów palnych.
- niewłaściwa eksploatacja urządzeń i instalacji znajdujących się na wyposażeniu obiektu (pomieszczeń).
- prowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych bez stosownego zabezpieczenia.
- nieprzestrzeżenie obowiązujących przepisów przeciwpożarowych.

Ponadto przyczyną powstania pożaru mogą być wady lub niewłaściwa eksploatacja instalacji elektrycznych w tym:

- niewłaściwy dobór i niewłaściwe układanie przewodów bądź nieprawidłowe zawieszenie punktów świetlnych.
- niewłaściwe łączenie przewodów.
- obłuzowanie gniazd wtykowych powodujących ich nadmierne przegrzewanie i w konsekwencji zapalenie się izolacji bądź palnego podłoża.
- przeciążenia ,a następnie zwarcia na skutek podłączenia odbiorników o dużej mocy.

Do najczęściej występujących przyczyn rozprzestrzeniania się pożarów w tego typu obiektach należy:

- palność elementów budowlanych i wystroju wnętrz,
- niewłaściwe składowanie materiałów palnych,
- brak lub niesprawność podręcznego sprzętu gaśniczego służącego do likwidacji pożaru w zarodku przez pracowników
- brak środków alarmowych oraz odpowiedniej łączności z jednostkami ratowniczo – gaśniczymi Państwowej Straży Pożarnej. Rozprzestrzenianie się pożaru następuje przez przenoszenie się ciepła z jednego miejsca na drugie. Może to odbywać się w trojaki sposób, a mianowicie przez:
 - ♣ konwekcję (unoszenie)
 - ♣ promieniowanie
 - ♣ przewodzenie

Ok. 4/5 ciepła wytwarzanego w czasie pożaru rozprzestrzenia się poprzez konwekcję. Produkty spalania oraz powietrze podgrzane w czasie pożaru są lżejsze niż atmosfera otoczenia i dlatego unoszą się ku górze. Ciepło unoszących się prądów powietrza oraz gazów jest zdolne ogrzać spotkane na swej drodze materiały palne do temperatury zapalenia i w ten sposób spowodować rozszerzenie się pożaru. W przypadku kiedy źródło ognia stanie się przyczyną tworzenia prądów gorącego powietrza, gazów i płomieni, pożar może się rozprzestrzeniać na cały obiekt przez otwarte drzwi od pomieszczeń, popękane od wysokich temperatur szyby okienne, klatki schodowe, kanały wentylacyjne do wyżej położonych kondygnacji zapalając na swej drodze materiały palne. W większości przypadków drogi rozprzestrzeniania się pożarów wewnątrz obiektów będą stanowiły palne elementy budynku w tym m.in.: drewniane elementy więźby dachowych, otwory okienne, drzwi wykonane z drewna, palne wykładziny podłogowe oraz składowane materiały palne w miejscach do tego celu nie przeznaczonych, palny wystrój wnętrz oraz inne palne elementy konstrukcyjne budynku. W przypadku pomieszczeń obiektów starostwa rozprzestrzenianie się ewentualnie powstałego pożaru może nastąpić poprzez:

- * palne elementy konstrukcji budynku tj. stropy (na ostatniej kondygnacji), palna więźba dachowa obiektów.
- * wyposażenie pomieszczeń.
- * wystroje wnętrz w salach narad
- * nieszczelne przewody kominowe.
- * instalację wentylacyjną (tę, która jest w obiektach).

Z uwagi na brak wydzieleni pożarowych bardzo istotne jest również przenikanie na poszczególne kondygnacje oraz do pomieszczeń dymów i gazów pożarowych poprzez otwarte drogi komunikacyjne (korytarze, klatki schodowe, niektóre pomieszczenia) i kanały instalacyjne. Ten element w obiektach jest najbardziej niebezpieczny z uwagi na brak systemów zabezpieczeń przeciwpożarowych w postaci wydzieleni oraz urządzeń oddymiających.

Zasady zapobiegania możliwości powstawania pożaru.

Zapobieganie pożarom stanowi najważniejszy i najbardziej odpowiedzialny odcinek pracy w zabezpieczeniu przeciwpożarowym obiektu, budynku lub terenu. Należy zawsze pamiętać o tym, że nawet najlepiej zorganizowana, wyszkolona i wyposażona w odpowiedni sprzęt jednostka straży pożarnej, wezwana do pożaru zdolna jest jedynie zmniejszyć straty, a nie zapobiec im. Dlatego bardzo ważnym jest przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych, pozwoli to bowiem wyeliminować lub poważnie ograniczyć możliwość powstania pożaru. Szczegółowe ustalenia w zakresie zapobiegania możliwości powstawania pożaru oraz dotyczące ochrony przeciw pożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów zawarte są w **Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21.04.2006r. (Dz. U. Nr 80 poz. 563 z 2006r.)** Dlatego też mając na uwadze powyższe ustalenia, w pomieszczeniach budynków „użyteczności publicznej” oraz na terenie przyległym zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie wykonywania działań ratowniczych lub ewakuacji, a w szczególności:

- 1) **Używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w strefach zagrożonych pożarem lub wybuchem,**
- 2) **Wyrzucanie niedopałków papierosów lub zapalek do kosza na śmieci,**
- 3) **Użytkowanie grzałek elektrycznych,**
- 4) **Spalanie śmieci i odpadków w miejscach umożliwiających zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,**
- 5) **Przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100 °C.**
- 6) **Użytkowanie elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym oraz ich eksploataowanie niezgodnie z warunkami określonymi przez producenta,**
- 7) **Stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,**
- 8) **Instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak: wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe bezpośrednio na podłożu palnym jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,**
- 9) **Składowanie materiałów palnych na drogach ewakuacji ogólnej służących celom ewakuacji,**
- 10) **Ustawianie na drogach służącym celom ewakuacji (klatki schodowe, korytarze) jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,**
- 11) **Pozostawianie po zakończeniu pracy nie wyłączonych urządzeń elektrycznych oraz oświetlenia,**
- 12) **Uniemożliwienie oraz ograniczenie dostępu do :**
 - **urządzeń przeciwpożarowych (podręczny sprzęt gaśniczy itp.)**

- wyjść ewakuacyjnych
- wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównego kurka gazu

13) Użytkowania do celów innych niż ratowniczo – gaśnicze podręcznego sprzętu gaśniczego,

14) Przy używaniu lub przechowywaniu materiałów należy przestrzegać następując zasad:

- w obiektach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi (do których zalicza się m.in. obiekty **administracyjne** nie należy przechowywać materiałów pożarowo niebezpiecznych w obrębie klatek schodowych i korytarzy i innych pomieszczeń ogólnie dostępnych,
- materiały powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający powstanie i rozprzestrzenianie się pożaru,
- w przypadku przechowywania cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 21 °C w pomieszczeniach tych należy zapewnić skuteczną wentylację.

15) Instalacje i urządzenia techniczne będące na wyposażeniu obiektu lub pomieszczeń powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w **Polskich Normach** oraz przepisach szczegółowych. Eksploatacja maszyn i urządzeń, których stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia jest **zabroniona**. Ponadto po zakończeniu pracy osoby odpowiedzialne za eksploatację poszczególnych pomieszczeń powinny dokonać ich przeglądu ze szczególnym zwróceniem uwagi na :

- czy nie pozostawiono nie dogaszonych niedopałków papierosów,
- czy wszystkie urządzenia nie związane z dozowaniem obiektu lub pomieszczeń zostały wyłączone,
- czy wyłączono instalację oświetleniową (za wyjątkiem oświetlenia nocnego),
- czy pozamykano okna,

Oprócz w/w zadań i obowiązków w zakresie zapobiegania pożarom jednym z istotnych elementów jest zapoznawanie personelu pracowniczego z przepisami przeciwpożarowymi jako szkolenia okresowe z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

ZASADY ZABEZPIECZENIA PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH zgodnie z § 32 ust.1 w/w rozp.MSWiA

Do prac niebezpiecznych pożarowo w pomieszczeniach **w/w obiektów** można zaliczyć prace spawalnicze, pod pojęciem których należy rozumieć również cięcie palnikiem, lutowanie, podgrzewanie itp.: również prace malarsko – lakiernicze i impregnacyjne wykonywane przy użyciu wyrobów łatwo zapalnych.

1. Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących powodować bezpośrednio niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest obowiązany;
 - 1) ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane;
 - 2) ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu
 - 3) wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy;
 - 4) zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje;
 - 5) zaznajomić osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu
2. Przy wykonywaniu prac, o których mowa w ust. 1 należy:
 - zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych
 - prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości;
 - mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru;
 - po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane, oraz rejony przyległe;
 - używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.
 - użytkowanie do celów innych niż gaśniczych podręcznego sprzętu gaśniczego

Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych osoby nadzorujące i wykonujące powinny przestrzegać następujących zasad:

- sprzęt używany do wykonywania prac remontowo-budowlanych powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością uszkodzeń mechanicznych i wywołania pożaru.
- każde stanowisko remontowo-budowlane wyposażyć w sprawny technicznie podręczny sprzęt gaśniczy, umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru w zarodku,
- prace niebezpieczne pożarowo podczas remontów mogą być wykonywane przez osoby do tego upoważnione posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- wszystkie materiały palne występujące w rejonie i w miejscu wykonywania prac remontowo – budowlanych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych należy zabezpieczyć przed zapaleniem,
- dopilnować aby przed przystąpieniem do prac remontowo-budowlanych wykonane zostały wszelkie zabezpieczenia przewidziane dla danego obiektu, pomieszczenia lub stanowiska remontowego (spawalniczego).

Niedopuszczalne jest prowadzenie robót spawalniczych w pomieszczeniach gdzie występuje zagrożenie wybuchem oraz wykonuje się pracę zastosowaniem substancji zapalnych takich jak: rozpuszczalniki, farby ftalowe, kleje , itp.

- klejenie podłóg, wykładzin itp.: klejami łatwo zapalnymi,
- malowanie farbami łatwo zapalnymi,
- zmywanie podłóg, urządzeń itp.: cieczami łatwo zapalnymi
- Używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w strefach zagrożonych pożarem lub wybuchem,
- Wyrzucanie niedopałków papierosów lub zapalek do kosza na śmieci,
- Użytkowanie grzałek elektrycznych,
- Spalanie śmieci i odpadków w miejscach umożliwiających zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,
- Przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100 °C.
- Użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym oraz ich eksploataowanie niezgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- Stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- Instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, jak:
 - * wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe bezpośrednio na podłożu palnym jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,

- Składowanie materiałów palnych na drogach ewakuacji ogólnej służących celom ewakuacji,
- Ustawianie na drogach służącym celom ewakuacji (klatki schodowe, korytarze) jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- Pozostawianie po zakończeniu pracy nie wyłączonych urządzeń elektrycznych oraz oświetlenia,
- Uniemożliwienie oraz ograniczenie dostępu do :
 - * urządzeń przeciwpożarowych (hydranty, podręczny sprzęt gaśniczy)
 - * wyjść ewakuacyjnych
 - * wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz głównego zaworu gazu
 - * użytkownika do celów innych niż ratowniczo – gaśnicze podręcznego sprzętu gaśniczego,
 - * przy używaniu lub przechowywaniu materiałów należy przestrzegać następując zasad:
- W obiektach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi (do których zalicza się m.in. **budynki administracyjne**) nie należy przechowywać materiałów pożarowo niebezpiecznych w obrębie klatek schodowych i korytarzy i innych pomieszczeń ogólnie dostępnych,
- Materiały powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający powstanie i rozprzestrzenianie się pożaru
- W przypadku przechowywania cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 21 °C w pomieszczeniach tych należy zapewnić skuteczną wentylację.

Prace remontowe (spawalnicze) w pomieszczeniach, w których prowadzono w/w prace można rozpocząć po całkowitym odparowaniu (wyschnięciu substancji łatwo zapalnych), dokładnym przewietrzeniu pomieszczeń i odpowiednim zabezpieczeniu stanowisk spawania oraz otoczenia (**przygotowanie m.in. pojemników metalowych wypełnionych wodą na odpadki drutu spawalniczego i elektrod, przygotowanie materiałów izolacyjnych i osłaniających do zabezpieczenia prac spawalniczych ,podręcznego sprzętu gaśniczego – gaśnic (nie używać tych gaśnic ,które są na wyposażeniu obiektu ,firma remontowa powinna zabezpieczyć sprzęt we własnym zakresie)**

3. Instalacje i urządzenia techniczne będące na wyposażeniu obiektu lub pomieszczeń powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w **Polskich Normach** oraz przepisach szczególnych. Przez instalacje i urządzenia techniczne rozumie się następujące instalacje oraz urządzenia:
- ogrzewcze,
 - wentylacyjne, dymowe, spalinowe
 - klimatyzacyjne,
 - gazowe,

- elektroenergetyczne i odgromowe,
- wodociągowe i kanalizacyjne,

Oprócz w/w zadań i obowiązków w zakresie zapobiegania pożarom jednym z istotnych elementów jest zapoznavanie personelu pracowniczego z przepisami przeciwpożarowymi oraz okresowe szkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

- po sprawdzeniu prawidłowości zabezpieczenia miejsca i rejonu prowadzonych prac, prace te można rozpocząć po uzyskaniu pisemnego zezwolenia na przeprowadzenie tych prac
- przeprowadzić kontrolę prac spawalniczych podczas gdy prace te są prowadzone i po ich zakończeniu w rejonie spawania i w pomieszczeniach sąsiednich.

Normatyw podręcznego sprzętu gaśniczego.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (jt. Dz. U. Nr 178 z 2009r. poz. 1080 art. 4 ust. 1) nakłada na właściciela, zarządcę, użytkownika budynku, obiektu lub terenu obowiązek zapewnienia ochrony przeciwpożarowej ,a w szczególności:

1. przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
2. wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach,
3. zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
4. przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
5. ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Normy wyposażenia budynków, innych terenów budowlanych i terenów w podręczny sprzęt gaśniczy, zwany dalej „sprzętem” ustala się na podstawie Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 kwietnia 2006 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 80 z 2006 roku poz. 563 § 28 ust.1, ust. 2 i ust. 3) zwanego dalej „Rozporządzeniem”.

Ustalając normatyw wyposażenia w sprzęt uwzględnia się funkcję obiektów, występujące instalacje, rodzaj składowanych materiałów, ich wartość, ewentualnie szkody popożarowe, możliwość operowania sprzętem w razie zaistnienia pożaru oraz wysokość utrzymania i konserwacji sprzętu.

ZASADY ROZMIESZCZANIA PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO

Podręczny sprzęt gaśniczy przeznaczony jest do gaszenia pożarów w zarodku w pierwszej fazie ich powstania.

Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się wszelkiego rodzaju gaśnice jak: **gaśnice płynowe, pianowe, proszkowe, śniegowe i halonowe, małe agregaty gaśnicze (od 25 kg środka gaśniczego) oraz koce gaśnicze.**

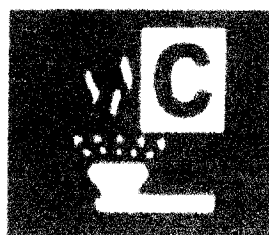
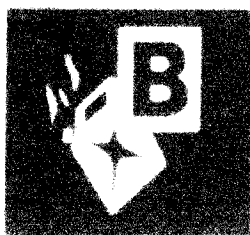
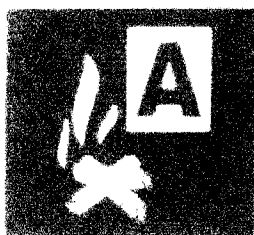
Przy rozmieszczeniu sprzętu gaśniczego w obiektach należy stosować następujące zasady:

- ▶ sprzęt powinien być umieszczany w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach i korytarzach, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń,
- ▶ oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu powinno być zgodnie z **Polskimi Normami** ,

- ▶ do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m
- ▶ sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła,
- ▶ odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 m.

Przy ustalaniu rodzaju sprzętu należy stosować następujące zasady:

Przy ustalaniu rodzaju sprzętu należy brać pod uwagę grupy pożarów tj.

Zgodnie z nowym rozporządzeniem MSWiA § 28. ust. 2 pkt. 5 doszła jeszcze jedna grupa pożarów tj.

— **tłuszczów i olejów w urządzeniach Kuchennych**

Grupa pożarowa	Rodzaj materiału palnego	Środek gaśniczy
	Palne ciała stałe Materiały pochodzenia organicznego (papier, węgiel, drewno, wełna, tworzywa sztuczne – przy spalaniu, których powstaje zjawisko zarzenia)	woda, piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla
	Ciecze palne Również substancje stałe topiące się wskutek wytwarzania wysokiej temperatury przy pożarze, (benzyna, ropa, alkohole, parafina, aceton, pak, laktery, pasty do podłogi itp., topiące się tworzywa sztuczne)	piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla
	Gazy palne (metan, propan, butan, acetylen, wodór, gaz miejski)	proszek gaśniczy, dwutlenek węgla
	Metale palne (aluminium, lit, magnez, elektron, sod, potas)	proszek, proszki do gaszenia metali

**OSTROŻNIE PRZY GASZENIU URZĄDZEŃ
ELEKTRYCZNYCH TYLKO DO 1000 V; ZACHOWAĆ
ODSTĘP MIN. 1 M**

Uwaga !

do gaszenia płonącej na odzieży na człowieku używamy jedynie kocy gaśniczych lub tkanin trudnopalnych np. koce wełniane jeżeli jest możliwość to zwilżyć wodą – ułatwia gaszenie.

Obiekty powinny być wyposażone w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami **norm europejskich (EN)**, dotyczących gaśnic, lub w gaśnice przewoźne.

Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach dotyczących podziału pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie.

- 1) na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, niechronionej stałym urządzeniem gaśniczym:
 - a) zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL I, ZL II, ZL III lub ZL V,
 - b) produkcyjnej i magazynowej o gęstości obciążenia ogniowego ponad 500 MJ/m²
 - c) zawierającej pomieszczenie zagrożone wybuchem;
- 2) na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej nie wymienionej w pkt 1, z wyjątkiem zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV

Miejsca rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego należy oznakować zgodnie z **Polską Normą PN-92/N-01256/01**

Wykaz podręcznego sprzętu gaśniczego (etatyzacja)
--

Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego, który powinien znajdować się na wyposażeniu pomieszczeń obiektów Starostwa Powiatowego w Ząbkowicach Śl. ul. Sienkiewicza 11

Podstawa: Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1992r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (**Dz. U. Nr 80 z 2006r. poz. 563**)

Budynek główny ul. Sienkiewicza 11

Lp.	Miejsce rozmieszczenia	Rodzaj sprzętu stan obecny	Ilość sztuk stan obecny	Przew. norma wg przepisów
1.	Podpiwniczenie Suterena - korytarz	Gaśnica proszkowa GP- 4X ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
		Gaśnica proszkowa GP- 2X ABC	1	
	Kotłownia	Gaśnica proszkowa GP- 4X ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
2.	Parter 1. Korytarz	Gaśnica proszkowa GP-4X ABC	2	min. 2 kg środka na 100 m ²
		Gaśnica proszkowa GP- 2X ABC	2	
3.	I piętro 1. Korytarz	Gaśnica proszkowa GP-4X ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
		Gaśnica proszkowa GP- 2X ABC	1	
4.	II piętro 1. Korytarz	Gaśnica proszkowa GP-4X ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
		Gaśnica proszkowa GP- 2X ABC	2	

Budynek administracyjny ul. Prusa 5
--

Lp.	Miejsce rozmieszczenia	Rodzaj sprzętu stan obecny	Ilość sztuk stan obecny	Przew. norma wg przepisów
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Pokój 100-103	Gaśnica proszkowa GP- 6Z ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
2.	Wydział komunikacji - archiwum p. 112	Gaśnica proszkowa GP- 4X ABC + koc gaśniczy	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
	- archiwum p. 114	Gaśnica proszkowa GP- 6Z BC + koc gaśniczy	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
3.	Kotłownia	Gaśnica proszkowa GP- 6X BC i GP- 6Z ABC	2	min. 2 kg środka na 100 m ²
		Koc gaśniczy	1	
4.	Wydział budownictwa - Archiwum p.202	Gaśnica proszkowa GP-6X BC + koc gaśniczy	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
	- Pokój 203	Gaśnica proszkowa GP- 4X ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
5.	Wydział geodezji - Pokój 210-212	Gaśnica proszkowa GP-6X BC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
6.	Wydział oświaty - Archiwum p. 300	Gaśnica proszkowa GP-6Z ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
	- Pomieszczenie p.302	Gaśnica proszkowa GP- 6Z BC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
7.	Ośrodek dokumentacji - Archiwum p. 304/B	Gaśnica proszkowa GP-12Z ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
	- Pokój 306	Gaśnica proszkowa GP- 6Z BC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
	- Pokój 307-308	Gaśnica proszkowa GP-6X ABC i GP-6Z BC	2	min. 2 kg środka na 100 m ²
	- Archiwum 405-410	Gaśnica proszkowa GP-12Z ABC i GP-6Z BC Koc gaśniczy	2 1	min. 2 kg środka na 100 m ²
8.	Archiwum zakładowe p. 400-404	Gaśnica proszkowa GP- 6Z BC + koc gaśniczy	2	min. 2 kg środka na 100 m ²
			2	
9.	Korytarz I piętro	Gaśnica proszkowa GS- 6X BC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
10.	Pomoc Rodzinie p. 200	Gaśnica proszkowa GP- 4X ABC + koc gaśniczy	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
11.	Garaż 01	Gaśnica proszkowa GP-2X BC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²
12.	Warsztat 03	Gaśnica proszkowa GP- 6Z ABC	1	min. 2 kg środka na 100 m ²

Obiekty Starostwa Powiatowego wyposażone są w podręczny sprzęt gaśniczy zgodnie z obowiązującymi przepisami. Podręczny sprzęt gaśniczy spełnia wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN).

Środki gaśnicze:

1. Woda:

Woda jest naturalnym środkiem gaśniczym występującym w przyrodzie. Łatwa w transporcie / zbiorniki przewoźne, rurociągi /.

Właściwości gaśnicze: posiada bardzo duże ciepło właściwe a więc do ogrzania się i wyparowania pochłania duże ilości ciepła / ze środowiska pożaru/, zwilża płonący materiał wytworzona para rozrzedza atmosferę tlenu w środowisku pożaru podawana pod ciśnieniem „zbija” płomień, wnika w pory i szczeliny, zatapia materiał przy podawaniu w dużej ilości.

Wady: przewodzi prąd elektryczny, wchodzi w reakcje z niektórymi materiałami powodując zagrożenie np. z sodem, potasem, karbide, nie miesza się z paliwami a te lżejsze od wody rozplývają się po jej powierzchni, powoduje kipienie płonących olejów i smoły, gwałtownie ochładzając rozgrzane części maszyn może powodować ich uszkodzenie / pęknięcie, wypaczenie kształtu (niszczy dokumenty) papier „rozmała”/.

Zastosowanie: do gaszenia materiałów organicznych stałych /drewno, słoma, papier, tkaniny itp./ , gumy, tworzyw sztucznych, alkoholi, do chłodzenia powierzchni zbiorników i konstrukcji budowlanych, płonące trawy, lasy itp.

Ograniczone stosowanie: / z braku lepszych środków /: gaszenie maszyn i urządzeń / również precyzyjnych / , urządzeń i wyposażenia mieszkań, biur, warsztatów / po wyłączeniu energii elektrycznej / bibliotek, materiałów rozpuszczalnych w wodzie.

Zakaz stosowania: do gaszenia pożarów: materiałów wchodzących z wodą w reakcje / karbid, sól, potas itp./, paliw płynnych, olejów, ciekłych tłuszczów / szczególnie podgrzanych/, urządzeń elektrycznych pod napięciem, odzieży płonącej na człowieku.

2. Piana gaśnicza.

Piana gaśnicza powstaje przez dodanie do wody środków spieniających a przez działanie sprężonego gazu lub reakcji chemicznej / przy pianie chemicznej wytwarzanej w starych gaśnicach pianowych/ następuje burzenie się cieczy, wypełnianie gazem banieczek piany a jednocześnie gaz będący pod ciśnieniem / lub wytwarzający się i powodujący wzrost ciśnienia / stanowi środek wyrzutowy piany.

Zastosowanie: do gaszenia pożarów przede wszystkim paliw płynnych, olejów i smarów / poza rozgrzany / oraz tam gdzie stosujemy wodę ponieważ głównym składnikiem piany jest woda.

Właściwości gaśnicze: piana chłodzi, ogranicza dopływ tlenu z powietrza, moczy materiał podatny na wsiąkanie wody.

Ograniczone stosowanie: wyposażenie wnętrz / duże straty wtórne /, urządzenia wrażliwe na wodę, alkohole.

Zakaz stosowania: pianą nie wolno gasić materiałów reagujących z wodą, urządzeń elektrycznych pod napięciem, odzieży płonącej na człowieku.

3. Proszki gaśnicze.

Proszki gaśnicze są środkami gaśniczymi chemicznymi produkowanymi specjalnie do celów gaśniczych. Jako środek gaśniczy jest drogi w stosowaniu. Jest to środek uniwersalny / można go dostosować do różnych materiałów przewidywanych do gaszenia /, nie przewodzi prądu elektrycznego.

Właściwości gaśnicze: proszki gaszą poprzez całą gamę oddziaływań na płonący materiał a szczególnie poprzez: wchodzące w samą reakcję chemiczną procesu palenia się / wiążą rodniki /, rozrzedzenie atmosfery tlenu w środowisku pożaru przy całkowitym obsypaniu odcinają całkowicie dopływ tlenu, rozkładające się w temperaturze pożaru proszki wydzielają gazy niepalne / wspomiane rozrzedzenie atmosfery tlenu / a pozostała szklista masa izoluje materiał palny.

Wady: proszki są wrażliwe na wilgoć / skłonne do zbrylania się /, drogie w produkcji.

Zastosowanie: jako uniwersalne środki gaśnicze mogą być stosowane do gaszenia wszystkich pożarów poza odzieżą płonącą na człowieku, szczególnie przydatne do gaszenia materiałów chemicznych, paliw, instalacji i urządzeń pod napięciem, archiwów i akt, płonących gazów a proszki specjalne do gaszenia płonących metali.

Ograniczone stosowanie: ze względu na koszty i małą skuteczność gaśniczą nie gasić konstrukcji wysokich, materiałów strzępiastych, płynów lekkich / eter, paliwa lekkie/, urządzeń pracujących w ruchu / zatarcia maszyn, zatkanie filtrów, zanieczyszczenie cieczy w zbiornikach otwartych/.

Zakaz użycia: nie gasić odzieży płonącej na człowieku.

4. Gazy obojętne – dwutlenek węgla.

Gazy obojętne stosowane są jako środek gaśniczy szczególnie tam gdzie są łatwo dostępne poza dwutlenkiem węgla, który stosowany jest powszechnie zarówno w stałych instalacjach gaśniczych jak i w agregatach oraz gaśnicach. Powszechnie zastosowanie dwutlenku węgla wynika z faktu, że jest łatwy w produkcji pod odpowiednim ciśnieniem i w temperaturze niżej jak 31,4°C daje się łatwo skrocić i taka ciecz po rozprężeniu / otwarciu zbiornika / wytwarza bardzo duże ilości gazu. Dwutlenek węgla w normalnych warunkach jest gazem obojętnym bez smaku i zapachu a szkodliwy dla zdrowia jest jedynie w dużych stężeniach i przy dłuższym działaniu. Nie niszczy gaszonych przedmiotów i materiałów.

Właściwości gaśnicze: ogranicza dopływ tlenu do środowiska pożaru a przy większych stężeniach zastępuje / wypycha / powietrze / stosowany w instalacjach gaszących „, poprzez wypełnienie”/.

Wady: mając jak każdy gaz bardzo małe ciepło właściwe ulatnia się ze środowiska pożaru po ogrzaniu / działa bardzo krótko szczególnie na otwartej przestrzeni /, w temperaturze wyższej, jak krytyczna / 31,4°C nie daje się

skroplić / gańnice się same rozładowują, jako cięższy od powietrza nie jest skuteczny przy gaszeniu konstrukcji i materiałów położonych na pewnej wysokości / opada/.

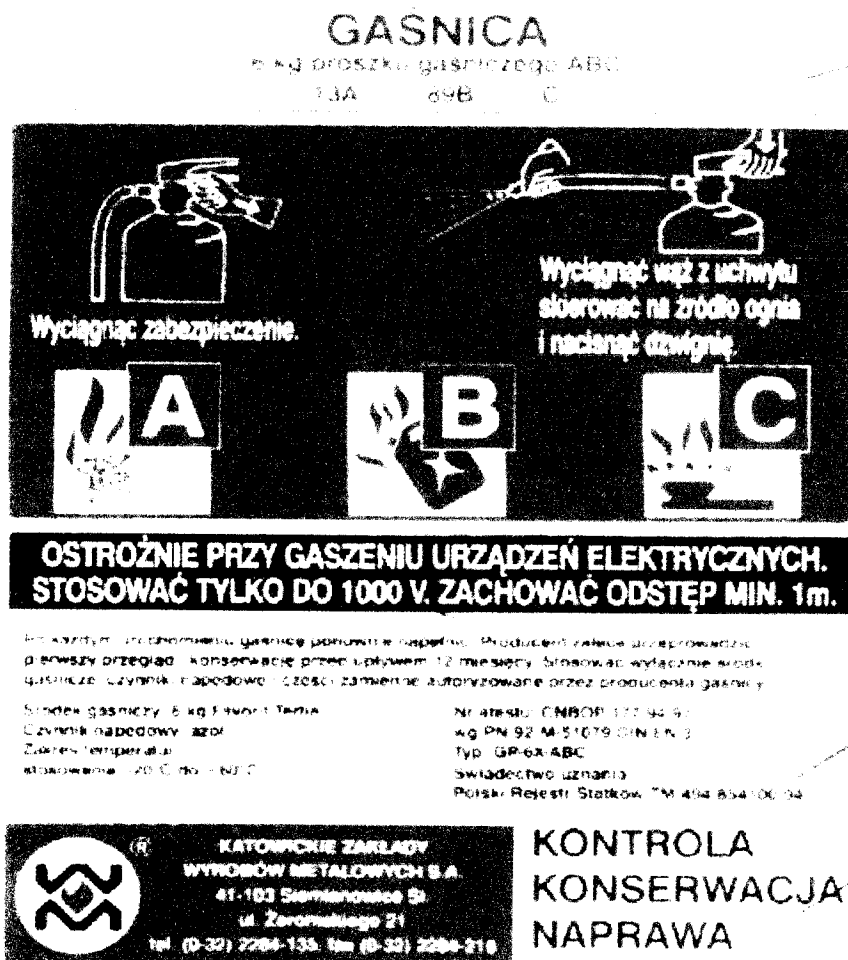
Zastosowanie: uniwersalny środek gaśniczy do gaszenia szczególnie w pomieszczeniach zamkniętych, gasić można wszystko łącznie z instalacjami pod napięciem, stosowany jako atmosfera ochronna / przed zapaleniem/.

Ograniczone stosowanie: ze względu na cechy fizyczne nie gasi się pożarów przestrzennych na wolnym powietrzu ponad poziomem „O” materiałów żarzących się / węgiel, koks /, tłących i strzępiastych / stogi słomy, szmaty /.

Zakaz stosowania: nie gasić odzieży płonącej na człowieku, materiałów o bardzo wysokiej temperaturze spalania / płonące metale, koks, wnętrza pieców hartowniczych / ponieważ następuje jego rozkład.

Gaśnice

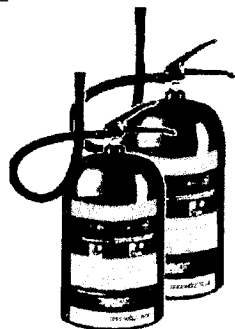
Uwaga ogólna: na wszystkich gaśnicach naklejona jest instrukcja ich użycia wraz z zagrożeniami.

1. pole określa rodzaj gaśnicy,
2. pole instrukcji użycia wraz z piktogramami grup pożaru,
3. pole informujące o zastosowaniu gaśnicy w obrębie urządzeń będących pod napięciem,
4. pole z parametrami gaśnicy,
5. pole określające producenta oraz datę produkcji i datę przeprowadzonych kontroli

Uwaga !

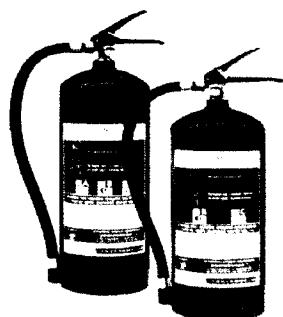
Gaśnice pianowe

Nowoczesne gaśnice pianowe są *** pod stałym ciśnieniem*** lub *** z dodatkowym zbiornikiem na gaz*** i uruchamianie w sposób typowy dla innych gaśnic tzn. przez uruchomienie dźwigni zaworu po wyjęciu zawleczeni. Zastosowanie gaśnicy określa warunki użycia piany. Przy gaszeniu należy zwrócić uwagę aby ciecz rozlane gasić poprzez otoczenie pianą kałuży i stopniowe zbliżenie się do środka a jeżeli ciecz jest w naczyniu to pianę należy podawać na ścianę naczynia umożliwiając jej swobodne spływanie / unika się zburzenia cieczy /. Umiejętności użycia gaśnic należy nauczyć się podczas praktycznych ćwiczeń / pokazu / , ponieważ nie sposób jest w ramach niniejszej instrukcji szczegółowo omawiać wszystkie warunki i możliwości.

Obecnie są produkowane gaśnice pianowe konstrukcyjnie zbliżone do gaśnic proszkowych, a środkiem gaśniczym jest 4% roztwór środka pianotwórczego STHAMEX AFFF 4% lub DETEOR 1000 do tych gaśnic należą: Gaśnica pianowa GPN-6X, GWP-6X, GWP-9Z, GWP9Z/L - do zabezpieczenia obszarów leśnych.

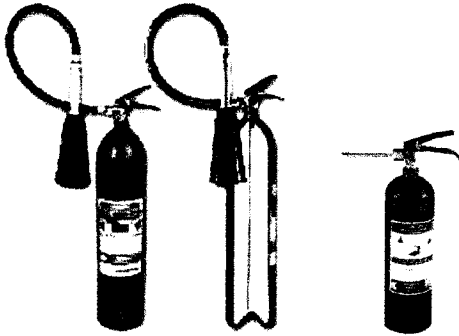
Gaśnice proszkowe

Gaśnice proszkowe posiadają pojemność od 1 do 12 kg środka gaśniczego / proszku /. Zakres użycia gaśnicy omówiono w części dot. proszków gaśniczych. Środkiem wyrzutowym dla proszku jest w gaśnicy suchy azot wprowadzony ze specjalnego zbiornika poprzez wyciągnięcie zawleczeni i uruchomienie dźwigni. Pamiętać należy aby zawór w każdej gaśnicy uruchamiać wtedy, gdy dojdziemy do pożaru na odległość skutecznego prądu gaśniczego dla uniknięcia rozładowania się gaśnicy w czasie dojścia.

Gaśnice większej pojemności / 6 lub 12 kg / posiadają na wężyku zawór kulkowy z dźwignią umożliwiającą przerwanie podawania proszku. W tej gaśnicy należy jedną ręką wyciągnąć zawleczeni z zaworu i jej naciśnięcie a drugą ręką kierować strumień proszku na płonący materiał naciskając dźwignię zaworu na wężyku.

Gaśnice śniegowe

Gaśnice śniegowe naładowane są płynnym dwutlenkiem węgla / daje się skroplić w niskich temperaturach i przy wysokim ciśnieniu /. Po naciśnięciu zaworu ciekły dwutlenek węgla rozpręża się gwałtownie jest wyrzucany na zewnątrz i wyparowuje ogrzewając się. Ponieważ do ogrzania potrzebuje znaczną ilość ciepła którego dopływ jest ograniczony przez dyszę część nie zdąży wyparować a wręcz odwrotnie, oziębia się przez gwałtowne parowanie, ścina / zamarza / i wyrzucane jest w postaci białego „śniegu” / stąd nazwa – gaśnica śniegowa /. Stały dwutlenek węgla już w środowisku pożaru zamienia się w gaz / z pominięciem stanu ciekłego /* wypychając* tlen z otoczenia /środowiska pożaru /. Przy pracy gaśnicą śniegową należy unikać dotykania części metalowych / butli / ze względu na jej silne oziębienie. Gaśnic tych nie wolno ustawiać w pobliżu urządzeń grzewczych i w miejscach nasłonecznionych ze względu na fakt, że gaśnica po przekroczeniu temperatury krytycznej dla dwutlenku węgla / 31,4°C / rozładuje się sama / przez bezpiecznik / ze względu na znaczny wzrost ciśnienia w gaśnicy. Gaśnice śniegowe spełniają wymagania dla zbiorników ciśnieniowych /badania okresowe/. Przy eksploatacji należy traktować te gaśnice jako zbiorniki na gazy sprężone. Gaśnice te produkowane są w różnych wielkościach od 2 do 8 kg /większe butle stanowią agregaty śniegowe.

Koce gaśnicze

Koce gaśnicze wykonywane dzisiaj z tkaniny szklanej są jedynym sprzętem do gaszenia odzieży płonącej na człowieku. Koc gaśniczy gasi przez odcięcie dopływu tlenu do środowiska pożaru. Nadaje się do gaszenia wszystkich pożarów o małych gabarytach /dających się przykryć lub owinąć/. Przy nakrywaniu naczynia z płonąca ciecżą należy zwrócić uwagę aby koca nie zamoczyć. Nie należy sprawdzać czy pożar został ugaszony przed ostygnięciem naczynia, ponieważ jeżeli jego temperatura przekracza temperaturę zapłonu cieczy to przy * sprawdzaniu* pary cieczy ponownie się zapalą. Zarzucając koc gaśniczy na naczynie z płonąca ciecżą należy rzucać koc * od siebie* aby nie zagarnąć płomienia na siebie. Skuteczność gaśnicza zależy od szczelności okrycia naczynia / otulenia materiału płonącego/. Koce gaśnicze służą również do zabezpieczania materiałów przed zapaleniem poprzez jego osłanianie / np. przy pracach spawalniczych/.

Gaśnica przewoźna proszkowa AP-25x-ABC

Gaśnice przewoźne AP-25x i AP-50x znajdują szczególne zastosowanie na stacjach benzynowych, w dużych zakładach przemysłowych, zakładach papierniczych, tworzyw sztucznych i włókienniczych, tartakach, fabrykach mebli itp

Gaśnica płynowa GWG-2x-AF

Gaśnica płynowa GWG-2x AF znajduje szczególne zastosowanie w kuchniach, stołówkach i restauracjach. Gasi urządzenia elektryczne pod napięciem do 1 kV (z odległości min. 1m). Gaśnica GWG-2x AF ze środkiem gaśniczym FETTEX jest jedyną w Polsce gaśnicą specjalnie przeznaczoną do zwalczania pożarów w gastronomii i kuchniach domowych. Zawarty w gaśnicy Fettex po rozpyleniu do w specjalnej dyszy wytwarza pianę, która odporna jest na wysoką temperaturę i nie powoduje gwałtownego wyrzutu palącego się tłuszczu (jak w przypadku wody). Ponadto warstwa izolacyjna piany stanowi zabezpieczenia przed ponownym samozapłonem.

W przypadku obiektów (pomieszczeń) zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZL III (do której zalicza się **obiekty administracyjno-biurowe**), jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego **min. 2 kg (lub 2 dm³)** powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni.

Miejsca rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego należy oznakować zgodnie z **Polską Normą.- PN-92/N-01256/02**

Normatyw wyposażenia obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy został określony w zał. Nr 3

**SPOSÓB ALARMOWANIA O ZAISTNIAŁYM POŻARZE ORAZ
ZASADY EWAKUACJI.**
1. Środki i sposoby ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie.

W przypadku powstania pożaru w budynku (pomieszczeniu) lub oznak świadczących o pożarze, osoba, która pierwsza zauważyła to zdarzenie jest zobowiązana bezzwłocznie zaalarmować głosem ludzi przebywających w obiekcie, że jest „POŻAR” w tym samym czasie powiadomić również z najbliższego telefonu:

- straż pożarną

Telefon alarmowy na terenie całego powiatu - 998 lub 112
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
w Ząbkowicach śl. ul. Waryńskiego 15 (0-74) 8-157-371
 (0-74) 8-157-375

- policję

Telefon alarmowy na terenie całego powiatu - 997
Komenda Powiatowa Policji w Ząbkowicach Śl.
ul. Niepodległości 10 (0-74) 8-164-222

* **Komisariat Kamieniec ul. Złotostocka 20** (0-74) 8-173-166
 * **Komisariat Ziębice ul. Wałowa 12** (0-74) 8-191-211

- pogotowie

Telefon alarmowania na terenie całego powiatu - 999
Pogotowie Ratunkowe Ząbkowice Śl.
ul. Sienkiewicza 15A (0-74) 8-100-848

W razie potrzeby należy również zaalarmować służby interwencyjne jak:

- pogotowie energetyczne - 991
 Ząbkowice Śl. ul. Piastowska 5 (0-74) 8-151-246
 Posterunek energetyczny Dzierżoniów (0-74) 8-324-451
- pogotowie wodociągowe (0-74) 8-151-608
- pogotowie gazowe - 992
 Pogotowie gazowe Dzierżoniów (czynny całą dobę)
 (0-74) 8-313-945

Wykaz telefonów osób, które należy zawiadomić o pożarze, powinien być umieszczony przy każdym aparacie telefonicznym.

Wykaz pracowników Starostwa Powiatowego przewidzianych do powiadomienia w sytuacji zagrożenia

Stanowisko-Nazwisko i imię	Adres	Tel. domowy kontaktowy
Starosta Ząbkowicki	ul. Wileńska 16 Ząbryce	605-670-125
Vice Starosta Wice starosta	ul. Działkowa Ząbrowice Śl.	605 697 940
Oseba upoważniona Sekretarz	ul. Kłopotowa 4 Ząbrowice Śl.	605-670-125

Przy telefonicznym alarmowaniu straży pożarnej należy wykonać następujące czynności – podnieść słuchawkę, wybrać numer straży pożarnej i po zgłoszeniu się dyżurnego **Powiatowego Stanowiska Kierowania** należy spokojnym i wyraźnym głosem podać:

- gdzie się pali, dokładny adres, nazwę instytucji,
- co się pali,
- na której kondygnacji powstał pożar,
- czy istnieje zagrożenie życia ludzkiego,
- czy w pobliżu obiektu istnieje woda do gaszenia pożaru (sieć hydrantowa wewnętrzna, zewnętrzna, przeciwpożarowe zbiorniki wodne itp.),
- numer telefonu z którego się dzwoni oraz swoje imię i nazwisko.

Uwaga !

odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że straż pożarna przyjęła zgłoszenie. Odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie zgłoszenia.

Na widocznym miejscu w pomieszczeniach **obiektów Starostwa Powiatowego** wywiesić obok telefonów instrukcję alarmowania, z treścią której należy zapoznać wszystkich pracowników.

INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU

I. ALARMOWANIE

1. W przypadku powstania pożaru należy zachować spokój, nie wywoływać paniki i natychmiast alarmować okrzykiem „PALI SIĘ – POŻAR” innych pracowników, uruchomić najbliższy ręczny ostrzegacz pożarowy lub telefonicznie zawiadomić straż pożarną

2. Alarmując **STARAŻ POŻARNĄ** **998** lub **112** należy podać:

- gdzie i co się pali (adres, nazwa obiektu),
 - czy istnieje zagrożenie ludzi
 - nazwisko i numer telefonu, z którego wzywa się straż pożarną
- UWAGA !** odłożyć słuchawkę dopiero po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia i odczekać chwile przy telefonie na ewentualne sprawdzenie

3. O powstałym pożarze należy ponadto powiadomić:

POLICJĘ **997**
STAROSTĘ / VICE STAROSTĘ

4. W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek, awaria) alarmować:

POGOTOWIE RATUNKOWE	999	074-8-100-848
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	991	074-8-151-246
POSTERUNEK ENERGETYCZNY Dzierżoniów		074- 8-324-451
POGOTOWIE GAZOWE	992	074-8-151-620
POGOTOWIE GAZOWE Dzierżoniów		074-8-313-945
POGOTOWIE WOD-KAN.		074-8-151-608

II. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU

- a. Równocześnie z alarmowaniem należy natychmiast przystąpić do gaszenia ognia przy pomocy znajdującego się w pobliżu sprzętu pożarniczego (np. gaśnice, hydranty wewnętrzne p-pożarowe i nieść pomoc zagrożonym osobom.
- b. Do czasu przybycia straży pożarnej, akcją kieruje Starosta/Vice Starosta lub wyznaczona przez niego osoba.
- c. Z chwilą przybycia straży pożarnej należy podporządkować się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki i udzielić niezbędnych informacji,
- d. Każda osoba przystępująca do akcji powinna pamiętać, że:
 - w pierwszej kolejności należy ratować ludzi
 - należy wyłączyć dopływ prądu i gazu do pomieszczeń objętych pożarem, gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu się ognia,
 - nie wolno otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi, okien i innych otworów w budynkach objętych pożarem, gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu się ognia,
 - nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem, cieczy palnych i substancji chemicznych reagujących z wodą, np: karbidu, sodu, potasu i innych,
 - należy usuwać z zasięgu ognia materiały palne, a w szczególności butle z gazami technicznymi, naczynia z cieczami palnymi, cenne maszyny i ważne dokumenty.

Podstawa do opracowania i wyposażenia obiektów w instrukcję alarmowania straży pożarnej na wypadek pożaru jest postanowienie ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24.08.1991r. (Dz. U. z 2009r. Nr 178 poz.1380 , oraz rozdz. 2 § 4 ust. 2 pkt.3 Rozporządzenia MSW z dnia 21.04.2006r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków i innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2006r Nr 80 poz. 563)

Instrukcja Przeciwpożarowa

w sprawie zachowania bezpieczeństwa pożarowego - Postanowienia ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (j.t.Dz.U.nr 178 poz. 1380) nakładają na wszystkie osoby fizyczne i prawne obowiązek brania udziału w zapobieganiu pożarom i ich zwalczaniu na zasadach określonych w ustawie oraz obciążają je odpowiedzialnością za szkody jakie z powodu ich niedbałości, lekkomyślności lub opieszałości w wykonywaniu poleceń poniósł wskutek wybuchu pożaru powierzony ich pieczy majątek.

W związku z powyższym każdy pracownik zobowiązany jest do:

- znajomości i przestrzegania postanowień instrukcji bezpieczeństwa pożarowego;
- znajomości zasad i sposobów alarmowania służb ratowniczych w wypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia;
- posiadania umiejętności posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym;
- brania udziału w szkoleniach i ćwiczeniach przeciwpożarowych.

W celu uniknięcia wybuchu pożaru i jego rozszerzenia zabrania się:

- 1.przechowywania jakichkolwiek cieczy łatwopalnych;
- 2.palenia papierosów w miejscach do tego celu nie wyznaczonych;
- 3.składowania materiałów palnych, odzieży, itp. na kaloryferach lub innych urządzeniach grzewczych;
- 4.gromadzenia odpadów palnych powstałych w czasie pracy: należy usuwać je bezzwłocznie po zakończeniu pracy;
- 5.usstawiania w przejściach korytarzach i na klatkach schodowych przedmiotów utrudniających przejście lub ewakuację;
- 6.zastawiania jakimkolwiek materiałami czy przedmiotami podręcznego sprzętu gaśniczego oraz dojść do wyłączników prądu i tablic rozdzielczych;
- 7.używania sprzętu pożarniczego do celów nie związanych z ochroną przeciwpożarową;
- 8.używania uszkodzonej instalacji elektrycznej oraz jej naprawiania bez wymaganych kwalifikacji i uprawnień a szczególności napraw wkładek bezpiecznikowych topikowych. Przepalane wkładki bezpiecznikowe topikowe po ustaleniu przyczyny należy wymienić na nowe o tym samym prądzie znamionowym;
- 9.zakładania osłon i dekoracji papierowych na przewodach instalacji oraz osłaniania żarówek materiałami palnymi;
- 10.eksploatacji elektrycznych urządzeń grzewczych w odległości mniejszej niż 0,5 m od materiałów palnych oraz bez stosowania izolatora termicznego zabezpieczającego przed możliwością zapalenia się podłoża;
- 11.pozostawiania po pracy urządzeń elektrycznych takich jak wentylatory, kuchenki i grzejniki elektryczne nie wyłączonych z gniazdek sieciowych;
- 12.posługiwania się elektrycznymi urządzeniami grzejnymi jak grzałki, kuchenki i termowentylatory elektryczne;
- 13.opuszczania pomieszczeń / pokoiów/ bez upewnienia się, że nie zachodzi obawa powstania pożaru. W szczególności należy sprawdzić czy wyłączono odbiorniki energii elektrycznej, czy w popielniczkach nie tlą się niedopałki papierosów, czy pozamykane są okna itp.;
- 14.palenia tytoniu, używania otwartego ognia i dokonywania czynności powodujących powstanie zadymienia w pomieszczeniach do tych celów nie wyznaczonych;
- 15.dokonywania innych czynności, które obniżają stan bezpieczeństwa pożarowego lub mogą przyczynić się do powstania lub rozprzestrzeniania się pożaru.

O wszelkich spostrzeżonych niedociągnięciach w stanie bezpieczeństwa pożarowego obiektu należy powiadomić swojego bezpośredniego przełożonego z żądaniem usunięcia tych usterek.

Każdy

nawet najmniejszy wypadek pożaru ugaszonego w zarodku należy zgłaszać przełożonemu. Za nieprzestrzeganie postanowień niniejszej instrukcji oraz zasad bezpieczeństwa przeciwpożarowego., bądź też za opieszale lub niedbałe wykonywanie nałożonych w tym zakresie obowiązków – winni podlegają sankcjom karnym i służbowym określonym w przepisach prawa. Kodeks pracy traktuje naruszenie zasad bezpieczeństwa pożarowego jako ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych / z sankcjami do zwolnienia dyscyplinarnego włącznie/.

a. Organizacja ewakuacji

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z obiektu (obiektów) **Starostwa Ząbkowickiego** decyzję o jej podjęciu podejmuje starosta, jego zastępca lub inna osoba przez niego upoważniona.

b. Warianty opuszczania

W sytuacji zagrożenia najważniejsze jest podporządkowanie się kierującemu lub kierującym ewakuacją, którego podstawowym zadaniem jest zlokalizowanie miejsca powstania pożaru, określenie kierunku rozwoju pożaru i kierowanie strumieniem ludzi na te strony obiektów raz do tych wyjść, które nie są narażone na bezpośrednie oddziaływanie pożaru.

c. Kolejność

Ewakuować należy w pierwszej kolejności osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar i osoby znajdujące się w pomieszczeniach sąsiednich będących na drodze rozprzestrzeniania się pożaru. W następnej kolejności należy wyprowadzić osoby z najwyższych kondygnacji.

d. Odpowiedzialność za ludzi

Za ludzi odpowiedzialny jest **starosta lub inna osoba przez niego upoważniona**, która znajduje się w obiekcie w chwili ogłoszenia ewakuacji. Za sprawdzenie, czy wszystkie osoby opuściły ewakuowany rejon odpowiadają pracownicy wyznaczeni przez **starostę** (kierującego ewakuacją).

e. Miejsca koncentracji osób to plac zakładu

f. Udzielenie jednostkom interwencyjnym informacji niezbędnych do prowadzenia działań ratowniczych (lokalizacja głównych wyłączników, zaworów, pomieszczeń z materiałami niebezpiecznymi itp.) należy do obowiązku osoby wyznaczonej przez **starostę**

g. Mienie podlegające ewakuacji

- dokumentacja aktualna oraz archiwum
- urządzenia o dużej wartości (np. komputery, itp.)
- pozostały sprzęt

Zasadą jest zawsze to, że ewakuacja mienia nie może odbyć się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i innych przedmiotów. Do tego celu należy wykorzystać wszystkie sprawne fizycznie osoby nadające się do demontażu i wynoszenia mienia. Miejsce ewakuacji mienia należy ustalić z **starostą**. Elementem najgroźniejszym przy pożarze jest zawsze realna możliwość wybuchu paniki, którą trudno opanować, a skutki jej bywają zawsze tragiczne. Wpływa to bezpośrednio na rozwój i przebieg akcji ratowniczo – ewakuacyjnej, która musi być prowadzona wg ścisłej metody w zależności od występujących okoliczności. Ewakuacja powinna się rozpoczynać zasadniczo od miejsca gdzie nagromadziło się najwięcej osób, a jedynie

miarodajną wówczas okolicznością jest stopień zagrożenia takiego czy innego punktu i w myśl tego pomoc należy okazywać tam, gdzie niebezpieczeństwo jest największe. Wszelką akcję pod tym względem należy zacząć od uspokojenia zdenerwowanych ludzi. Umiejętne bowiem i odpowiednie pierwsze posunięcia stanowią niejednokrotnie podstawę do prowadzenia dalszej akcji. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom jak również przeprowadzenie sprawnej i szybkiej ewakuacji uwarunkowane jest prawidłowym zgraniem następujących czynników: **prewencji i wyszkolenia pracowników**. Zadania pracowników polegają m.in. na tym, żeby w krytycznych momentach umieć sprawnie przeprowadzić akcję ewakuacyjną. Aby akcja była sprawna i szybka w zależności od zagrożenia pożarowego muszą być z góry określone zadania z uwzględnieniem podstawowych wymagań ewakuacyjnych, sił i środków do prowadzenia ewakuacji oraz środków alarmowych. Konieczność ewakuacji zachodzi zawsze w następujących okolicznościach

- gdy pożar, wybuch lub inne zdarzenie wystąpi w pomieszczeniu przebywania ludzi
- gdy pożar lub inny wypadek przerasta możliwości opanowania go w zarodku,
- gdy okoliczności pożaru, jego nasilenie się i gwałtowność są duże, a zadymienie stworzyło już z chwilą ujawnienia wypadku zagrożenie dla życia i zdrowia.

Ogólne zasady organizacji akcji ewakuacyjnej i ratowniczej (dla kierującego oraz osób w niej uczestniczących) dotyczą następujących zadań i obowiązków:

- ustalenie dokładne miejsca pożaru, jego drogi rozprzestrzeniania się i zagrożenia dla sąsiednich pomieszczeń - obiektów,
- zaalarmowanie straży pożarnej tel. 998 oraz przekazanie wiadomości o zaistniałym zdarzeniu do pozostałych pomieszczeń,
- powiadomienie **kierownictwa** o zaistniałym zdarzeniu,
- spowodowanie wszczęcia akcji ratowniczo – gaśniczej oraz podjęcie decyzji o całkowitej lub częściowej ewakuacji osób z zagrożonych pomieszczeń lub obiektów,
- przystąpienia do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego oraz innych dostępnych środków znajdujących się wewnątrz budynku,
- poinformowanie pozostałych pracowników o zaistniałym zdarzeniu i konieczności opuszczania pomieszczenia – budynku (z zachowaniem spokoju) do wyznaczonego rejonu dla ewakuowanych (terenu w pobliżu obiektu),
- osoby wyznaczone do grupy ewakuacyjnej zajmują się stroną organizacyjną ewakuacji,

- w czasie prowadzonej akcji należy brać pod uwagę takie możliwości jak: **omdlenia urazy, zaccadzenia**, które mogły wystąpić podczas pożaru i prowadzenia akcji ewakuacyjnej (w takich przypadkach należy wynieść poszkodowanych w bezpieczne miejsce i udzielić pomocy lekarskiej),
- o ile sytuacja na to pozwala osoby z grupy ewakuacyjnej powinny sprawdzić poszczególne pomieszczenia czy nikt w nich nie pozostał,
- utrzymanie łączności pomiędzy poszczególnymi osobami uczestniczącymi w przeprowadzaniu ewakuacji w celu informowania się wzajemnie o trudnościach i przeszkodach, przekazywanie informacji i wskazań udzielanych przez kierującego akcją, udzielenie wzajemnej, natychmiastowej pomocy itp.:
- podjęcie (ewentualnej) decyzji o ewakuacji mienia ruchomego.

EWAKUACJA POLEGA NA:

1. Przygotowaniu osób do opuszczenia pomieszczeń nie stwarzając atmosfery paniki i chaosu.
2. Wyprowadzenie interesantów i pracowników na zewnątrz obiektu.
3. Zapewnieniu ewakuowanym osobom opieki i w razie potrzeby pomocy medycznej.

W celu oddymiania pomieszczeń można pootwierać drzwi i okna w taki sposób aby nie spowodować przeciągów ,a tym samym spotęgowania rozwoju pożaru. Osoby uczestniczące w akcji ewakuacyjno – ratowniczej powinny działać z dużą rozwagą i ostrożnością. Z chwilą przybycia jednostek straży pożarnej osoba kierująca akcją ratowniczo-gaśniczą przekazuje dowodzenie dowódcy przybyłej jednostki straży pożarnej oraz ma obowiązek:

- krótko poinformować dowódcę przybyłej jednostki straży pożarnej o dotychczasowym przebiegu akcji i wydanych zarządzeniach,
- podporządkować się jego rozkazom podając fakt przekazania kierownictwa akcji wszystkim biorącym w niej udział,
- zabezpieczyć mienie przed zniszczeniem,
- zapewnić doraźną pomoc ewakuowanym osobom,
- zabezpieczyć teren i miejsce pożaru przed dostępem osób postronnych w celu umożliwienia prowadzenia dochodzenia po pożarowego,
- powiadomić o zdarzeniu jednostkę nadrzędną,

UWAGA !

Zapewnienie odpowiednich warunków ewakuacji ludzi i mienia jest obowiązkiem Starosty Ząbkowickiego, które należy realizować przez:

- spełnienie wymagań techniczno – budowlanych oraz instalacyjnych,
- przeszkolenie personelu oraz wyznaczenie osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy działań ratowniczych,
- właściwe oznakowanie pomieszczeń,
- wyposażenie obiektu (pomieszczeń) w normatywną ilość sprzętu gaśniczego i ratowniczego.

ZASADY POSTĘPOWANIA PRACOWNIKÓW NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU.

1. Postępowanie w razie pożaru

W przypadku powstania w obiektach Starostwa Powiatowego pożaru (zadymienie, zapach spalenizny) każdy pracownik zobowiązany jest natychmiast i bez żadnej zwłoki:

- zaalarmować wszelkimi dostępnymi środkami – urządzeniem alarmowym, przez telefon najbliższą jednostkę ratowniczo – gaśniczą **PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ** zgodnie z obowiązującą instrukcją alarmowania, która powinna znajdować się w pomieszczeniach **biurowych Starostwa Powiatowego**, która powinna być znana każdemu pracownikowi,
- zaalarmować pozostałe osoby znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach,
- podjąć wspólnie z innymi pracownikami znajdującymi się w pomieszczeniach działania mające na celu opanowanie pożaru w zarodku, podporządkowując się zarządzeniom jednej osoby kierującej wstępnie akcją gaśniczą (przedstawiciel kierownictwa lub osoba przez niego wyznaczona),
- podjąć ratowanie lub ewakuację osób zagrożonych, przebywających w pomieszczeniach lub obiektach **Starostwa Powiatowego** wg wskazań osoby kierującej wstępnie akcją ratowniczą,
- z chwilą przybycia na miejsce zaalarmowanej jednostki **PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ** należy wykonywać czynności związane z akcją ratowniczo – gaśniczą stosując się ściśle do poleceń dowódcy kierującego akcją z ramienia **JRG PSP**,
- udzielać dowodzącemu akcją ratowniczo – gaśniczą wszelkich informacji i wyjaśnień mogących przyczynić się do szybkiej i właściwie prowadzonej akcji, zwłaszcza jeżeli chodzi o ratowanie ludzi zagrożonych przez pożar,
- współdziałając w akcji ratowniczo – gaśniczej nie należy podejmować na własną rękę decyzji bez powiadomienia kierującego akcją, które mogłyby przyczynić się do natężenia pożaru, jak np.: otwieranie drzwi, okien, do ewakuowania ludzi i sprzętu w niewłaściwej kolejności, do użycia podręcznego sprzętu gaśniczego w sposób lub miejscach nie przynoszących właściwego efektu.

2. Podstawowe zasady gaszenia pożarów.

Podczas akcji zmierzającej do likwidacji powstałego pożaru (w przypadku przybycia straży z opóźnieniem lub niedostatecznej sile) należy kierować się następującymi wytycznymi:

- nieodzownym czynnikiem powodzenia akcji gaśniczej jest odcięcie dróg rozprzestrzeniania się pożaru przez pozamykanie drzwi, okien, a tym samym przez ograniczenia dopływu powietrza podsycającego palenie,
- z najbliższego otoczenia pożaru należy usunąć palne przedmioty w celu utworzenia przerwy na drodze rozprzestrzeniającej się ognia,
- wchodząc do pomieszczeń objętych pożarem należy zachować ostrożność (zamknięte drzwi, okna otwierać za pomocą np. drągów, łomów kryjąc się jednocześnie za ściany framugi),
- w atmosferze dymu najlepiej poruszać się w pozycji pochylonej gdyż najwięcej czystego powietrza znajduje się na wysokości kolan,
- nie wolno pozostawiać palących się lub nie dogaszonych przedmiotów,
- należy zawsze pamiętać o drodze odwrotu.
- nie wolno zapominać o obserwacji oraz obronie sąsiednich pomieszczeń zarówno w pionie jak i w poziomie,

Przestrzeganie tych zasad pozwoli uniknąć wielu wypadkom oraz skutecznie opanować i zlikwidować pożar.

3. Dogaszanie – likwidacja pożaru

Właściwie przeprowadzone prace końcowe powinny obejmować następujące czynności:

- dokładną kontrolę miejsca pożaru,
- zabezpieczenie pogorzeliska,
- ustalenie warunków użytkowania wszelkiego rodzaju urządzeń i instalacji,
- zorganizowanie dozoru – obserwacji pogorzeliska.

Wskazania na wypadek pożaru dla osób postronnych (interesantów) przebywających w obiekcie. W przypadku zauważenia pożaru lub innego niebezpieczeństwa wykonuj następujące czynności:

- poinformuj spokojnie pracowników o niebezpieczeństwie i nie stwarzaj paniki,
- opuść pomieszczenia kierując się do najbliższego wyjścia.

**UWAGA ! W przypadku usłyszenia alarmu o niebezpieczeństwie opuść szybko pomieszczenia zagrożonego obiektu i podporządkuj się poleceniom jego pracowników.
TEREN EWAKUACJI TO PLAC LUB ULICA PRZED KAŻDYM Z
OBIEKTÓW**

ORGANIZACJA I ZASADY ZAZNAJAMIANIA PAPCOWNIKÓW Z PRZEPISAMI PRZECIWOŻAROWYMI.

Prowadzenie szkolenia pracowników jest obowiązkiem prawnym. Stosownie do postanowienia **art. 4 ust. 1 pkt. 4 a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r.o ochronie przeciwpożarowej**, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu lub terenu obowiązany jest zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi. Ponadto, obowiązek taki wynika z **art. 237 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r – Kodeks pracy**, w świetle którego pracodawca jest obowiązany zaznajomić pracowników z przepisami i zasadami bezpieczeństwa pracy dotyczącymi wykonywanych przez nich prac. Szczegółowe zasady szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy określone w **Rozporządzeniu Ministra Pracy i polityki socjalnej z dnia 01 lipca 2005r.** uwzględniają w ramowych programach tematykę dotyczącą ochrony przeciwpożarowej. Szkolenie w zakresie bhp dzieli się na wstępne i okresowe, które mogą być realizowane w formie instruktażu, seminarium, kursu lub samokształcenia kierowanego. W strukturze szkoleń wstępnych wyodrębnia się:

- instruktaż wstępny
- szkolenie okresowe

Instruktaż ogólny – przechodzą wszyscy nowo zatrudnieni pracownicy, a także studenci odbywający praktyki studenckie oraz uczniowie szkół zawodowych odbywający praktyczną naukę zawodu w zakładzie – przed dopuszczeniem do wykonywania pracy.

UWAGA ! Nie wolno dopuścić pracownika do pracy bez odbycia szkolenia. RAMOWY program tego szkolenia obejmuje temat : Podstawowe zasady ochrony przeciwpożarowej oraz postępowania w razie pożaru - czas trwania minimum 20 min.

W praktyce podczas instruktażu ogólnego pracownik powinien być zapoznany z

- zagrożeniami pożarowymi występującymi w miejscu pracy/obiekcie
- zasadami zapobiegania pożarom,
- co robić, gdy zauważy pożar
- co robić gdy usłyszy alarm,
- jak powiadomić straż pożarną

Instruktaż wstępny – przeprowadza się przed dopuszczeniem do pracy w odniesieniu do pracowników na stanowiskach robotniczych i innych, których charakter pracy będzie się wiązał bezpośrednio z produkcją i jej kontrolą na zagrożenia zawodowe. Szczegółowy program powinien opracować pracodawca, np. w odniesieniu do danej grupy zawodowej jak np. grupy remontowej (spawaczy) powinien uwzględniać między innymi zasady zabezpieczenia prac spawalniczych pożarowo niebezpiecznych. Czas trwania może być zróżnicowany. Instruktaż stanowiskowy powinien być zakończony sprawdzianem wiadomości i umiejętności pracownika, przy czym odbycie instruktażu wstępnego powinno być potwierdzone przez pracownika na piśmie oraz odnotowane w aktach osobowych.

Szkolenie okresowe – odbywa się w okresie nie dłuższym niż 1 rok od rozpoczęcia pracy na określonym stanowisku. Ramowe programy szkolenia uwzględniają tematy dotyczące ochrony przeciwpożarowej.

Dokumentację **szkolenia przeciwpożarowego wstępnego** stanowi oświadczenie pracownika (wzór zał. nr 6). Druk oświadczenia wydaje dział kadr, a następnie po odbyciu szkolenia i podpisaniu oświadczenia – włączone jest do akt osobowych pracownika. W przypadku osób nie będących pracownikami **starostwa** oświadczenia włączane są do akt działu kadr stanowiących podstawę prowadzenia działalności (dokumentację **szkolenia przeciwpożarowego wstępnego** stanowi wykaz osób przeszkolonych zawierający: datę, miejsce szkolenia, nazwisko i podpis osób prowadzących szkolenie i program szkolenia).

Program szkolenia przechowywany jest w dziale kadr, a oświadczenia o odbyciu szkolenia znajdują się w aktach pracownika.

Szkolenie okresowe – odbywają wszyscy pracownicy, przy czym szkolenie pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych powinno być przeprowadzone w formie instruktażu nie rzadziej niż raz na 3 lata, a na stanowiskach, na których występują szczególne zagrożenia – nie rzadziej niż raz w roku. Szkolenie okresowe pozostałych pracowników podlegających tej formie szkolenia powinno się odbyć nie rzadziej niż raz na 6 lat. Szkolenie wstępne oraz szkolenie okresowe powinno być zakończone egzaminem sprawdzającym przyswojenie wiadomości i umiejętności. Egzamin przeprowadza organizator szkolenia, które wydaje stosowne zaświadczenia potwierdzające ukończenie szkolenia, przechowywane przez pracodawcę w aktach osobowych pracownika. Każda osoba szkoląca pracowników powinna się legitymować odpowiednim do poziomu szkolenia wykształceniem i umiejętnościami.

Art. 4 ust. 2 Ustawy o ochronie przeciwpożarowej mówi, że czynności z zakresu ochrony p-poż mogą wykonywać osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje co jest podane w Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (**Dz. U. z 2005r.Nr 215 poz. 1823 z 15 listopada 2005r**)

Przy szkoleniu okresowym należy zapoznać pracowników z postanowieniami zawartymi w „**Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego**”. Pracownicy po zapoznaniu się z treścią w/w instrukcji zobowiązani są do podpisania oświadczenia (stanowiącego zał. nr 4) do niniejszej instrukcji.

Szkolenie okresowe - obejmuje cykl wykładów o n/w tematyce :

L.P.	Tematyka szkolenia	Liczba godz. szkolenia
1.	Zagrożenie pożarowe zakładu , przyczyny powstawania i rozszerzania się pożarów.	0,5
2.	Zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom.	0,5
3.	Zadania i obowiązki pracowników w wypadku powstania pożaru .	0,5
4.	Ewakuacja ludzi i inwentarza , oraz drogi i środki ewakuacji .	0,5
5.	Podręczny sprzęt i środki gaśnicze , urządzenia przeciwpożarowe.	1
6.	Praktyczne użycie podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych /ćwiczenie/	1
	RAZEM :	4 godzin

ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPÓŻAROWEJ

Obowiązki ciążące na Staroście Ząbkowickim

Starosta ponosi bezpośrednią odpowiedzialność za stan zabezpieczenia przeciwpożarowego zajmowanego obiektu.

Do obowiązków **Starosty Ząbkowickiego** należy w szczególności:

- zapewnienie przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych oraz bezpiecznej eksploatacji instalacji i urządzeń stanowiących wyposażenie zajmowanych budynków i pomieszczeń,
- zapewnienie przebywającym osobom w budynku bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia,
- nadzorowania przestrzegania przez podległych pracowników postanowień zawartych w „**Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego**” oraz w przepisach ogólnych,
- podejmowanie wszelkich przedsięwzięć zmierzających do poprawy zabezpieczenia przeciwpożarowego zajmowanego obiektu,
- opracowanie szczegółowych zakresów obowiązków dla wszystkich podległych pracowników ze szczególnym zwróceniem uwagi na zadania i obowiązki wynikające z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- zapewnienie wyposażenia budynku i pomieszczeń w podręczny sprzęt gaśniczy oraz utrzymywanie tego sprzętu w pełnej sprawności technicznej przez zapewnienie systematycznej konserwacji,
- zaznajamianie pracowników z obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi (m.in. organizowanie szkolenia),
- ustalenie zasad postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

Obowiązki pozostałych pracowników.

Wszyscy pracownicy zobowiązani są przestrzegać przepisy dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego eksploatowanych pomieszczeń (obiektów), a w szczególności:

- a). znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe w zakresie zapobiegania i zwalczania pożarów oraz ściśle je przestrzegać,
- b). brać udział w okresowym szkoleniu z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- c). posiadać znajomość użycia podręcznego sprzętu gaśniczego oraz innych urządzeń przeciwpożarowych znajdujących się na wyposażeniu obiektu lub pomieszczeń,
- d). usuwać lub powodować usunięcie nieprawidłowości, które mogą być przyczyną pożaru oraz powiadomić o tym fakcie bezpośredniego przełożonego,
- e). utrzymywać swoje stanowisko pracy w stanie gwarantującym pełne bezpieczeństwo pożarowe zarówno w toku wykonywania czynności służbowych jak i po ich zakończeniu.
- f). w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia brać udział w akcjach ratowniczych, podporządkowując się w tym zakresie kierującemu akcją.

Niniejsze wskazania opracowano w oparciu o obowiązujące w chwili sporządzania opracowania przepisy przeciwpożarowe – operat jest kompletny z punktu widzenia celu , któremu ma służyć.

Uwaga:

Przyjęcie do wiadomości odnośnych postanowień Instrukcji pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem.

Postanowienia niniejszej instrukcji nie zwalniają z obowiązku przestrzegania przepisów szczegółowych w tym zakresie.

Terminy prac z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Wykaz podstawowych czynności, które należy wykonywać w obiektach okresowo - związku z obowiązującymi przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej:

1. Pomiary rezystancji izolacji przewodów roboczych – nie rzadziej niż od 1 do 5 lat, w zależności od rodzaju obiektu (np. zagrożone wybuchem, ZL I, ZL II, ZL III itp. raz na rok, pozostałe co 5 lat).
2. Badanie instalacji odgromowej – nie rzadziej niż raz na 5 lat.
3. Badanie stanu technicznego instalacji gazowej – nie rzadziej niż raz w roku.
4. Konserwację podręcznego sprzętu gaśniczego – nie rzadziej niż raz na rok (należy uwzględnić dodatkowe wskazania producenta).
5. Szkolenie wstępne pracowników – przed dopuszczeniem do pracy.
Szkolenie podstawowe – w przypadku tego szkolenia częstotliwość i czas trwania szkolenia określa pracodawca, jednak nie rzadziej niż raz na trzy lata w przypadku pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, na których występują szczególnie duże zagrożenia wypadkowe, a w pozostałych przypadkach określonych rozporządzeniem nie rzadziej niż raz na 5 lat.

Zakłady pracy prowadzące działalność z zakresu ochrony przeciwpożarowej oraz inne firmy dla zapewnienia sprawności urządzeń i systemów ochrony przeciwpożarowej, powinny wykonywać okresowo niżej wymienionych czynności:

1. Sprawdzenie stanu technicznego oświetlenie awaryjnego – raz na miesiąc (kontrola ok. 10 % ilości punktów oraz stanu zasilania)
2. Kontrola funkcjonowania urządzeń wentylacji pożarowych (klapy dymowe, wentylatory, urządzenia uruchamiające, klapy pożarowe) – co najmniej raz na pół roku.
3. Kontrola stanu ochrony przeciwpożarowej w nadzorowanych obiektach - co najmniej raz w roku Ustawa prawo budowlane z 1994r. (Dz. U. z 2005r Nr 113 poz. 954)
4. Pomiary ciśnienia i wydajności wody w hydrantach – co najmniej raz na 5 lat oraz po każdej ingerencji w sieci wodnej mogącej mieć wpływ na w/w parametry np. przebudowa, remont, rozbudowa czy modernizacja.
5. Badanie tzw. suchych pionów p.poż.- co najmniej raz na 5 lat.
6. Kontrola stanu technicznego samo zamykaczy w przedsionkach oraz zamknięcia oddzielen przeciwpożarowych, a także w drzwiach dymo - szczelnych oraz posiadających odporność ogniową – co najmniej raz na pół roku.
7. Przeprowadzenie ćwiczeń z zakresu ewakuacji w obiektach użyteczności publicznej z wykorzystaniem instrukcji bezpieczeństwa, planu obrony obiektu – co najmniej raz na rok.

Zał. Nr 2

PROTOKÓŁ NR _____**Zabezpieczenia przeciwpożarowe prac niebezpiecznych pożarowo**

Rodzaj pracy

Wykonawca :

1. Nazwa , określenie pomieszczenia i miejsca w którym przewiduje się wykonanie prac niebezpiecznych pożarowo :

2. Właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu

3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność występujących w pomieszczeniu / miejscu prowadzenia prac) niebezpiecznych pożarowo :

4. sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo :

5. Sposób i środki alarmowania współpracowników i straży pożarnej w przypadku powstania pożaru :

6. Osoba/y odpowiedzialna/e za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo :

7. Osoba/y zobowiązana/e do przeprowadzenia kontroli rejonu prac niebezpiecznych pożarowo po ich zakończeniu :

Podpisy Członków komisji :

dnia _____

Zał. Nr 3

ZEZWOLENIE NR _____**Na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo**

1. Miejsce pracy :

2. Wykonawca :

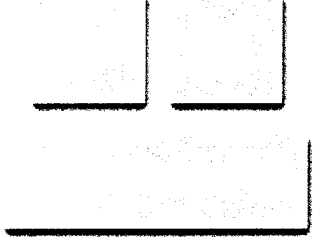

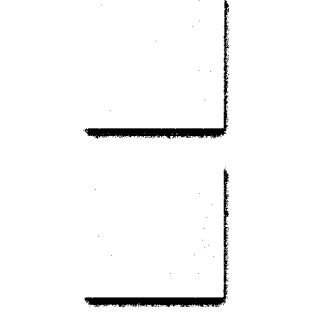

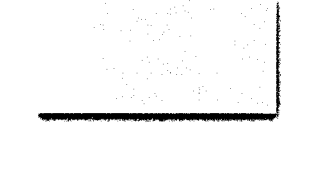
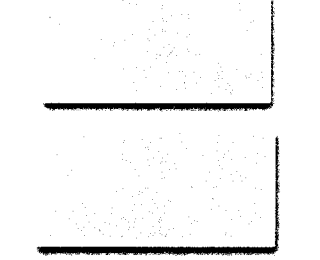
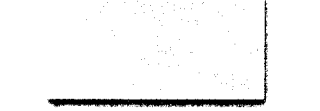
3. Rodzaj pracy :

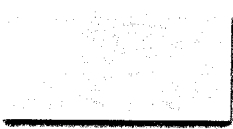

4. Czas wykonywania prac :
Od dnia _____ od godz. _____ do dnia _____ do godz. _____
5. Zagrożenie pożarowe – wybuchowe w miejscu prowadzenia prac :

6. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru – wybuchu:

7. Środki zabezpieczenia :
 - a.) Przeciwpożarowe _____
 - b.) BHP _____
 - c.) Inne _____
8. Sposób wykonywania pracy :

9. Osoby odpowiedzialne za :
 - a.) przygotowanie miejsca pracy
Nazwisko i imię _____ wykonano podpis _____
 - b.) wyłączenie rejonu prac spod napięcia
Nazwisko i imię _____ wykonano podpis _____
 - c.) dokonane analizy stężenia par cieczy , gazów , pyłów :
Nazwisko i imię _____ wykonano podpis _____
 - d.) stosowanie środków zabezpieczających , organizację pracy i instruktażu :
Nazwisko i imię _____ wykonano podpis _____
10. Zezwalam na rozpoczęcie prac :
Od dnia _____ od godz. _____ do dnia _____ do godz. _____
(zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów)
11. Prace zakończono w dniu : _____ o godz. _____
Wykonawca: _____
_____ podpis wnioskującego
12. Stanowisko pracy i jego otoczenie zostało sprawdzone i nie stwierdzono czynników mogących zainicjować pożar .
Stwierdzam odebranie robót _____ Skontrolował _____
_____ podpis _____

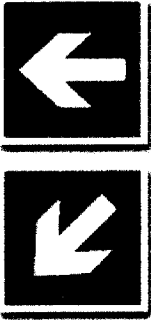
Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Znaczenie Zał. Nr 5
1		Kierunek drogi ewakuacyjnej	Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia. Strzałki krótkie – do stosowania z innymi znakami. Strzałka długa – do samodzielnego stosowania.
2		Wyjście ewakuacyjne	Znak stosowany do oznakowania wyjść używanych w przypadku zagrożenia.
3		Drzwi ewakuacyjne	Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub prawe).
4		Przesunąć w celu otwarcia	Znak stosowany łącznie ze znakiem nr 3 na przesuwnych drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone.
5		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej do wyjścia; może kierować w lewo lub w prawo.
6		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w dół na lewo lub prawo.
7		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w górę na lewo lub prawo.

			
8		Pchać, aby otworzyć	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
9		Ciągnąć, aby otworzyć	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.

PN-92/N-01256-01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.

Nr	Znak bezp.	Znaczenie (nazwa) znaku bezpieczeństwa	Zastosowanie
1		Uruchamianie ręczne	Stosowany do wskazania przycisku pożarowego lub ręcznego sterowania urządzeń gaśniczych .
2		Alarmowy sygnalizator akustyczny	Może być stosowany samodzielnie lub łącznie ze znakiem nr 1,
3		Telefon do użycia w stanie zagrożenia	Znak wskazujący usytuowanie dostępnego telefonu przeznaczonego dla ostrzeżenia w przypadku zagrożenia pożarowego.
10		Zestaw sprzętu pożarniczego	Znak ten jest stosowany dla podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy.

12		Hydrant wewnętrzny	Znak ten jest stosowany na drzwiach szafki hydrantowej.
13		Drabina pożarowa	Znak ten jest stosowany do oznaczenia drabiny trwale związanej z obiektem .
14		Niebezpieczeństwo pożaru – Materiały łatwo zapalne	Do wskazania obecności materiałów łatwo zapalnych.
15		Niebezpieczeństwo pożaru – Materiały utleniające	Do wskazania obecności materiałów utleniających
16		Niebezpieczeństwo wybuchu – Materiały wybuchowe	Stosowany do wskazania możliwości występowania atmosfery wybuchowej, gazów palnych lub materiałów wybuchowych.
17		Zakaz gaszenia wodą	Do stosowania we wszystkich przypadkach, kiedy użycie wody do gaszenia pożaru jest zabronione.
18		Palenie tytoniu zabronione	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu może być przyczyną zagrożenia pożarowego.
19		Zakaz używania otwartego ognia – Palenie tytoniu zabronione	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu lub otwarty ogień mogą być przyczyną zagrożenia pożarem lub wybuchem.

21		Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego	Do stosowania tylko łącznie ze znakami nr 1 do 3 i nr 10 do 13, dla wskazania kierunku do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego.
22		Nie zastawiać	Znak do stosowania w przypadkach, gdy ewentualna przeszkoda stanowiłaby szczególne niebezpieczeństwo (na drodze ewakuacyjnej/,
23		Znak gaśnica	Oznakowanie gaśnicy

Wzór Zał. Nr 6

.....dn.200....r

.....
Nazwisko i imię przeszkolonego

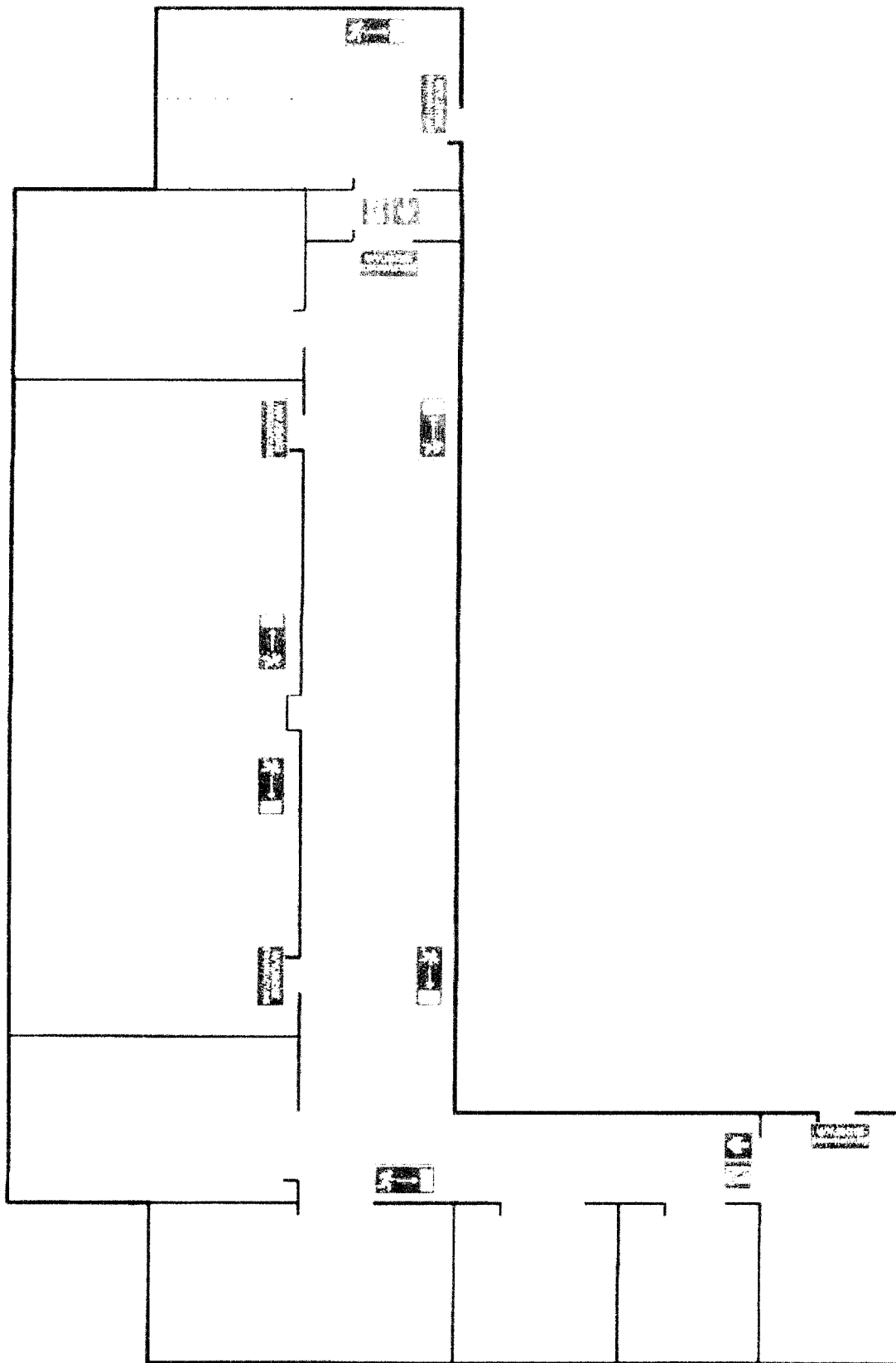
O Ś W I A D C Z E N I E

Niniejszym oświadczam , że zostałem (łam) zapoznany (a) z obowiązkami i zadaniami w zakresie zapobiegania, powstawania i rozszerzania się pożarów jak również z zadaniami na wypadek powstania pożaru w moim Zakładzie pracy.

.....
(podpis osoby prowadzącej szkolenie)

.....
(podpis osoby szkolonej)

Wzór Zał. 7

Wykres przedstawiający warianty planu ewakuacyjnego z budynku. Plan dla 1-go piętra